

2023. NYÁR

OPERA

BECK MARIÁ

„EZEN A SZEREPEN
EGY ÉLETEN
ÁT KELL DOLGOZNI”

A Pygmalion-hatás
BORIS EIFMAN

Dr. Feith Zoltán
Operarajongó

**IDOMENEO
ÉS ARANYKOR**
BARÁTH EMŐKE

JULIJA LEZSNYEVA
SZTÁRESTEK ZONGORÁVAL

Kedves Zenerajongók!

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) különleges helyet foglal el a magyar felsőoktatási térben: a magyar állam fennmaradásán, a magyar jövő biztosításán dolgozik. Így kiemelkedő szerepe van abban, hogy támogatja azokat a kulturális értékeket, amelyek összekötik a családokat, idősebbeket, fiatalabbakat egyaránt, határon innen és túl. Az NKE hisz abban, hogy a kultúra az oktatás, a tudományok és a művészetek hármasságából áll össze, magva ezéért a tanítás és a tanulás folyamatossága.

A nemzeti kultúra akkor igazán érték, ha része az „egyetemesnek”. Ebben az „egyetemeségben” megtapasztalható, hogy a kultúra maga a tudás, amely az oktatás és a nevelés, a tudomány és a művészetek összessége. Ezért fontos a befektetés a tudományba és a művészeti alkotó munkába: mindkettő során egy eddig még sosem volt mű vagy tudás keletkezik, amelyet már tanulhatunk és taníthatunk, és ami által létrejön a kultúra körforgása, fenntartása és művelése.

Az NKE missziójából adódóan kiemelten fontosnak tartja a hallgatók kultúrához való kötődését, ezért az OPERA partnerintézményeként támogatja a kultúrában és a kreativitásban rejlő potenciál kibontakoztatását a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés érdekében. Hisszük, hogy egyetemünk jelmondata, „A haza szolgálatában”, magában foglalja Jókai Mór bölcs gondolatát is: „A világ olyanná alakul, amilyenné a fiatalságot nevelik”.

Egyetemünk és az OPERA partnerségén túl ezt szolgálja a Csontváry Programhoz való csatlakozásunk is, amelynek keretében az NKE számos hallgatója vesz részt különböző előadásokon és művészetpedagógiai foglalkozásokon, hogy megismerhessék kulturális örökségünk azon értékeit, amelyek hozzájárulhatnak nemzeti identitásuk kialakításához, megtartásához és erősítéséhez.

Ahogy az OPERA az összművészetek tárházaként az egész nemzet zenei kultúrájáért érez felelősséget, úgy az NKE kiemelt feladatának tekinti, hogy egységes szemlélet alapján biztosítsa a szakmai utánpótlást az állami szervek számára. Ahogy a tanítás, úgy a művészet is az adás képességéről szól, és ebből a szempontból nincs különbség az NKE és az OPERA küldetése között. Mindkettő az emberek „fölemeléséről” szól. Az egyetem tudásbázist ad, a művészet a lélekre hat.

Deli Gergely
rektor, Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Fotó: Lusonci Pál

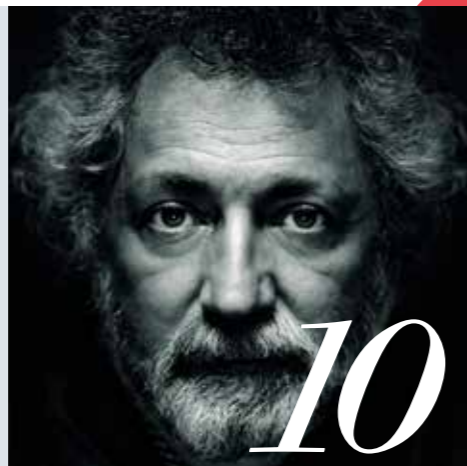

SZÜLETETT FŐSZEREPLŐ. AZ ÚJ BMW X5.

A kép illusztráció. BMW X5: átlagfogyasztás: 7,1-12,5 l/100 km; CO₂-kibocsátás: 186-283 g/km.

6

10

16

34

48

56

OPERA

ERKEL

EIFFEL

BALETT

BALETTINTÉZET

ZENEKAR

KÓRUS

GYERMEKKAR

3 Kedves Zenerajongók!
Delé Gergely beköszöntője

6 „Ezen a szerepen egy életen át kell dolgozni”
Beck Mariával beszélgettünk

10 „Könnyeken átívelő nevetés”
Boris Eifman-interjú

13 „Balettet vezényelni külön szakma”
David Coleman nyilatkozott

16 Nyitás a végtelenre
Baráth Emőke adott interjút

20 Kitüntetettek
Díjak március 15-e alkalmából

22 Szláv szezon szárnyain
Jegyek, bérletek, kedvezmények

24 Derűvel, kitartással, előrelátóan
Takamori Miyu-interjú

28 A halhatatlanság útján táncol
Pongor Ildikó 70

30 Új nemzetközi balettverseny született
Steiner-Isky Annamáriával beszélgettünk

34 A hang, amire vártunk
Sztárestek zongorával: Julija Lezsnyeva

36 Az operarendező, aki a Carmenen és Queenen nőtt föl
Életmód: Harangi Mária

39 Új utak, modern törekvések
Orosz Balett

42 „Az ajándék a figyelmességtől ajándék”
Divat: Schiffer Miklós

46 A mozdulatok és a lámpák személyessége
Csodabogár: Lázár Eszter

48 A mi Marton Évánk
Archív

50 Prokofjevi ékkő
Háború & béke

52 Egy bábu élete
A fából faragott királyfi

54 Tündérországból járva
János vitéz

56 Aki szívén viseli az opera ügyét
Operarajongó: Dr. Feith Zoltán

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:
SZERKESZTŐ:
KÉPSZERKESZTŐ:
ARCULAT:
KORREKTOR:
NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Ókovács Szilveszter főigazgató
Filip Viktória
Iványi Jozefa
Mátai és Végh Kreatív Műhely
Hajdú Lívia
Mátai és Végh Kreatív Műhely

CÍMLAPFOTÓ:
HIRDETÉSFELVÉTEL:
ISSN 1789-4093
Ingyenes kiadvány.
LAPZÁRTA:

Nagy Attila
marketing@opera.hu

2023. április 28.

SZERZŐK: Böcs Annamária | Braun Anna | Filip Viktória | Jászay Tamás | Karczag Márton | Ménes Márta | Oláh András | Pallós Tamás | Papp Tímea | Pónyai Györgyi
Ur Máté | Várhegyi András

FOTÓ: Berecz Valter | Bodor Péter | Juhász Attila | Kummer János | Lázár Noémi | Evgeny Matveev | Mezey Béla | Nagy Attila | OPERA Archivuma és Emléktára
Rákossy Péter | Ksenia Zsaszetskaya | Tomáš Železný | Dekoratio Branding & Design Studio | Souheil Michael Khoury | Natalia Voronova

BECK
MARIA

Ha kíváncsiak arra, hogy Beck Mariáról pontosan hol készültek a fotók, és hogyan érezte magát a fotózás közben, kattintsanak a képre és tekintsék meg videókat! Készítette: Opera Café

Fotó: Nagy Attila

„Ezen a szerepen egy életen át kell dolgozni”

Szerző: Braun Anna

Fél évvel ezelőtt érkezett Budapestre

a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko nevét viselő táncszínházból, decemberben mutatkozott be a közönségnek Máriaként *A diótörőben*, tavasszal Odette/Odile és Kitri szerepében láthattuk. Beck Mariát különös életútjáról, félig amerikai, félig orosz identitásáról és a balettirodalom női karaktereihez való viszonyáról kérdeztük.

A diótörő, 2022 | Fotó: Berecz Valter

nem szerettem. Órákon át egyhelyben ülni és gyakorolni, ezt nem nekem találták ki.

Miközben a muzikalitás is nagyon fontos értéket képvisel a családjában. Persze értem, hogy egy táncművésznek ez olyan élmény, mintha a székhez szögezték volna.

Édesanyám csodálatos operarénekes. Apám azonban egyáltalán nem művész habitus, neki egy biztosítással foglalkozó vállalkozása van, ebben abszolút ellentéte anyának.

A megismerkedésük pedig me-

Ritka forgatókönyv, hogy valaki az USA-ból Moszkvába utazik tanulni, ráadásul tinédzserként. Fordítva szokott lenni.

Bizonyos szempontból nálam ez egyfajta visszaút: édesanyám orosz, édesapám amerikai, így én Amerikában születtem. Amikor egyértelművé vált, hogy balerina leszek és a legjobbakkal ott tudok majd dolgozni, felvételiztem a moszkvai táncakadémiára. De érdekes módon mindig orosz mestereim voltak, sőt még a zongoratanárom is orosz volt – nem őt, de a zongorázást kifejezetten

sébe illő történet. Anyukámat húszas éveire elején egy barátja biztatta arra, hogy küldjön magáról néhány sort egy moszkvai ügynökségnek, akik külföldi, hasonló típusú irodákkal együttműködve egyfajta párkeresőként kutatták az összeillő fiatalokat. Hosszú hónapokig nem történt semmi, anyu el is felejtette, hogy írt egy levelet, aztán egyszer csak kapott egy választ egy férfitől, akivel aztán nagyon hosszú beszélgetésbe kezdett. Ő lett az édesapám. Anya az operai közegben szocializálódott, látta, hogy alkal-

A hattyúk tava, 2023 | Fotó: Berecz Valter

mas a testem a tánra, ezért kiskoromban elvitt balettozni. Nagyon gyorsan ez lett az életem középpontja.

Az orosz mesterek és a Vaganova-módszer nem túl szigorú egy Amerikában cseperedő kislánynak?

Sokan kérdezik ezt, és valóban elképesztően sokat dolgoztunk, gyakoroltunk, de én nem éreztem úgy, hogy elveszik a gyerekkoromat. Szerintem fantasztikusan érdekes, izgalmas volt gyerekeknek lenni! Azt csináltam, amit a legjobban szerettem, jó társaságban voltam, olyan mesterekkel körülvéve, akikhez érzelmileg is mélyen kötődtem. Nemcsak a munka létezett: mindent megbeszéltünk, ami a lányoknak fontos, a fiúktól kezdve az élet

nagy kérdéseimig bezárólag mindent. Az első mesteremmel, Valentina Barsukovával olyannyira meghatározó kapcsolat volt ez, hogy tavasszal Budapestre utazott, hogy lásson *A hattyúk tavában*. Anyukámék nagy szeretetben és szabadon neveltek, a távolság ellenére most is közel vagyunk egymáshoz. Ő nagyon szeretett volna balerína lenni, de mások voltak az adottságai, és büszke arra, hogy nekem ez sikerült.

Ezek szerint szabadon valósította meg az édesanyja álmát.

Abszolút!

Moszkva, tizennégy évesen, egyedül, távol a családtól. Nehéz elképzelni, hogy az új szabályok, ez az új ország elsőre könnyen befogadható egy tinilánynak. Hogy érezte magát?

Nem tagadom, az első időszak óriási kihívást jelentett, még úgy is, hogy a családom egy része Moszkvában él, korábban is jártam már ott; de olyan gyakran nem is tudtunk találkozni, hiszen kollégista voltam, sokat kellett próbálnunk, tanulnunk. Először minden olyannyira más volt, mint otthon: azok a hatalmas, szürke épületek, a mindig komor, néha durva emberek. Később rengeteget tanultam az ország történelméről, megértettem, miért érzik így magukat az ott élők, és így már könnyebb volt. Egyébként Budapesten sokkal jobb az általános hangulat, mások az emberek, de gyakran fedezek fel közös vonásokat, és akkor nagyon jó érzéssel tölt el, hogy ezt már ismerem. A karrierem aztán szépen ívelt felfelé, jöttek a balettirodalom legfontosabb szerepei, principálként táncoltam, amikor eljöttem.

Miért váltott?

Egyrészt magánéleti okból, másrészt azért, mert a mesterem, mentorom, Laurent Hilaire eljött a színházból, és úgy éreztem, ez egy tökéletes együttállás a váltásra.

Fotó: Nagy Attila

Budapesten pedig Odette-ként és Odile-ként láthattuk tavasszal. Talán ez az egyetlen nagy szerep, amit még nem formált meg.

Azt hiszem, igen! Egy nyári turnén táncoltam már, nemzetközi csapattal, de nagyszínházban, állandó társulattal még nem. Természetesen hatalmas szerepálmom volt.

Melyik karakter megy könnyebben színpadra?

Egyértelműen a csábító, szenvedélyes fekete hattyú, Odile. Nekem sokat kell dolgoznom azért, hogy megtaláljam azt a légies, ártatlan, tiszta lényt, ami Odette. Elképesztően komplex ez a szerep, a kettősség; az, hogy egy mozdulat sem csúszhat el, nem lehet pontatlan, de ugyanígy a belső élmény sem lehet fals, mert az azonnal meglátszana. Egy mesterem azt mondta, hogy ezen a szerepen egy életen át kell dolgozni, soha nincs kész. Most már értem, miért gondolta így. Ahogy táncművészként változom magam is, úgy formálódik, érik ez a két „ellentétes” nő bennem, és a színpadon is. ○

A diótörő, 2022 - Balácsi Gergő Árminnal | Fotó: Berecz Valter

„Könnyeken átívelő nevetés”

Szerző: Braun Anna

Ritka és egyedülálló balett

érkezik Budapestre: a világhírű koreográfus, Boris Eifman 2019-es premierje, *A Pygmalion-hatás* a „grotesque plastique” és a klasszika táncnyelvén mesél fejlődésről, átalakulásról, társadalom és egyén viszonyáról. A művészt arról kérdeztük, mi a kötődése a komikumhoz, a groteszkhez, és milyen lesz a 21. század táncnyelve.

Nagyon ritkán fordul elő, hogy vígjátékot vagy tragikomikus történetet láthatunk a klasszikus balett nyelvén megfogalmazódni, talán azért is, mert ez a forma, a klasszika inkább a fizikai szépség hangsúlyozásához, a tragikumhoz kötődik. Miért választotta a komédia műfaját, milyen nehézségekkel kellett szembesülnie emiatt?

Koreográfusként és színházi rendezőként feladatomban, hogy mindig meglepetést okozzak a közönségnek. A nézőket könnyen elveszíthetjük, ha nem újítunk, nem keresünk új témákat és új művészi technikákat. Az Eifman Baletthez már nagyon hosszú ideje a tragikus pszichodramák kötődnek, aztán bemutattuk *A Pygmalion-hatást*, ami tele van a legmagyogóbb Broadway-show-k humorával és energiájával, és mi volt az eredmény? Átütő siker Európa és Amerika legjobb színpadain. A premier után a tánckritikusok azt írták, hogy ez a darab képes volt megváltoztatni a nézők balettművészetről alkotott elképzelését és még a balettművészeti kánont is. Abban igaz van, hogy ez egy tragikomédia, a *A Pygmalion-*

hatás könnyeken átívelő nevetés. Ez a balett komoly filozófiai és társadalmi témákkal foglalkozik, ugyanakkor magas drámai feszültséggel vibrál. Az én kreatív természetem is ilyen: az életet ellentétek összefonódásának, viccesnek és tragikusnak, pillanatnyinak és öröknek látom. Ami a kreáció során felmerülő nehézségeket illeti, a társulatnak meg kellett tanulnia egy teljesen új „társastánci” táncnyelvet, amelyet még soha nem használtak táncszínházban. Az Eifman Balett tagjai óriási munkát végeztek, és valóban társastáncos sztárokká váltak. De természetesen ezt a technikát nem a közismert formájában, hanem a balett nyelvére adaptálva használjuk.

Egy interjúban azt mondta: „Nemcsak hibátlan technikájú, hanem ragyogó, tökéletes megjelenésű táncosokra van szükségem. A tánc a vonalak játéka.” Aztán színre viszi *A Pygmalion-hatást*,

Fotó: Tomáš Železný

Fotó: Natalia Voronova

A PYGMALION-HATÁS

darab a közönségnek, a társadalomnak?

Nem hiszem, hogy próféta lennék, és nem is töreksem arra, hogy prédikációkat tartssak. Csak azon dolgozom, hogy a kreáción keresztül utat találjak a bennem rejlő tehetségnek és a mozdulatok ősi káoszának átalakításával a körülöttünk lévő mozgást egyedi dramaturgiájú és intellektuális tartalmú balettprodukciókká transzformáljam. Valóban, ezt a képességet arra használom, hogy feltárjam az emberek belső világát. A tánc ősi nyelvét alkalmazva közelítem meg a legmélyebb filozófiai kérdéseket, és közelebb is jutok a titkok megértéséhez, az emberi lélek rejtélyeihez, ahhoz a témához, amely évszázadok

ami ennek valahol az ellentéte. Ez öni-rónia vagy egyfajta önreflexió?

Nem látok itt ellentmondást. A „grotesque plastique” koreográfiai értelemben a produkció stiláris alapja. De ez nemcsak egy tiszta bohózat, nem tudok pusztán ebben a műfajban dolgozni, ezért a balettben egy hosszú utat mutatunk be: Gala, egy külvárosi lány átalakulásának útját. Shaw darabjában a metamorfózisok a beszédhez, a kiejtéshez kapcsolódnak, a mi esetünkben a hős nő a plasztikus, fizikai mozgásban jelzi az átalakulást. A nyomornegyedből származó, egyetlen lányból Gala elegáns, virtuóz táncosnővé alakul. A *Pygmalion-hatás* tehát – visszautalva az első interjúra – „a hosszú vonalak játéka”.

Egy másik beszélgetésben úgy fogalmazott, hogy szeretné a táncot visszahozni a színházba, és a mozgást a lelki síkok feltárására használni. Mit üzen ez a

óta inspirálja a művészeket. De a művészetem alapja a párbeszéd, nem pedig a prédikáció. Arra hívom meg a közönséget, hogy együtt érezzen a történettel, hogy részt vegyen az érzelmi energia e varázslatos cseréjében.

A darab egyrészt egy művész története, aki beleszeret az alkotásába, másrészt megmutatja, hogy az elvárások gyakran megteremtik a valóságot. Ha mások bíznak abban, hogy sikerül neked valami, akkor sikerülni fog; ha ők nem hisznek benne, akkor te sem fogsz.

Melyik aspektust emelné ki ön? Szeretném elkerülni, hogy előtérbe helyezem a produkció számomra legfontosabb nézőpontjait, hogy a véleményem ne befolyásolja a közönség felfogását. Ugyanakkor teljesen egyetértek azzal, ahogyan ön leírta a „*Pygmalion-hatást*”, annak pszichológiai értelmezését. Valójában ez adta a balett nevét.

Fotó: Evgeny Malveev

Fotó: Souheil Michael Khoury

Ha valakit tehetséges és kiemelkedő személyiségként kezelünk, az segít neki, hogy felfedezze képességeit és sikeres legyen. Szerintem van ebben egy másik, ugyanilyen fontos téma is: mégpedig az alkotó erkölcsi felelőssége a teremténye iránt. A főszereplőt, az ismert Leont háttartalan hiúsága vezérli, amikor arra vállalkozik, hogy Galát briliáns

előadóművésszé változtatja. Célját eléri, ám a lány sorsa drámai fordulatot vesz. Szakít a szegénység és a nyomorúság világával, de soha nem válik az előkelő társaság részévé, így őt ez az átalakulás magányba, izolációba taszítja. A tánc és általában a művészet egyesíti az ellentéteket, segít leküzdeni a társadalmi korlátokat, még akkor is, ha ez a harmónia nagyrészt illuzórikus. De a valóság mindig kegyetlen, mert szétválasztja az embereket, magányossá teszi őket, és szakadékot húz köztük.

Ön tinédzserként olyan légkörben élt, amely nem volt kapcsolatban semmilyen művészettel, semmilyen táncsal. „Körülöttem mindenki ellenezte a tánc iránti érdeklődésem” – fogalmazott.

Hogyan vált mégis a tánc az életévé? Sok dolog nem a körülmények miatt történik velünk, hanem azok ellenére; és csak azt kell tenned, hogy követed a sorsodat. Nem ellenállni vagy zúgolódní kell, hanem törekedni arra, hogy felismerd az égi jeleket. Egész kicsi gyermekkoromban láttam először balettet, *A hattyúk tavát*. Elképesztően intenzív érzelmi élmény volt, és amit azon az előadáson éltem

át, az tette lehetővé számomra, hogy felfedezem a színház világát. Tizenhárom éves koromban kreáltam az első kis balettemet, tizenhat évesen pedig egy kis társulat koreográfus-rendezője lettem. Szerencsésnek érzem magam, mert már a kezdetektől fogva felismertem a küldetésemet. Ha ez nem történik meg, akkor arra lennék kárhóztatva, hogy évekig a sötétben bolyongjak, egy értelmetlen életet vagy valaki másét éljem. Valószínűleg ez a legszörnyűbb dolog, ami történhet.

Milyen jövőképpel dolgozik most, mi vár a klasszikus balettre?

Általánosságban a tánc jövőjéről szeretnék beszélni, és nem csak a klasszikus koreográfiáról. A balettvilág továbbra is a 20. században él, és a 20. század plasztikus formáira és táncnyelvére összpontosít. Sokak munkáin látszik, hogy a koreográfiai absztrakció és a modern tánc azon példáit reprodukálják, amelyek évtizedekkel ezelőtt voltak relevánsak. Semmiképpen sem tagadom az ilyen kreációk létjogosultságát, ezzel együtt meggyőződésem, hogy a 21. század balettjének saját táncnyelvre van szüksége. Ez az új táncnyelv természetesen szintetizálja a kiváló elődeink által felhalmozott hatalmas tapasztalatot, de új lehetőségeket is ad a kreatív fejlődésre.

A budapesti közönség kifejezetten lelkesedik a lélektani balettekért, a humorért, az iróniáért. Milyen munkára és milyen fogadtatásra számít a Magyar Nemzeti Balett együttesével?

Nagyon várom a Magyar Nemzeti Balettel a munkát és a bemutatót, a találkozást a magyar közönséggel! Remélem, hogy *A Pygmalion-hatás* csak jó érzéseket hoz majd a budapesti nézőknek, azt hiszem, most mindenkinek erre van leginkább szüksége. Szeretném, hogy sokan felfedezzék, megismerjék és megértsek a pszichológiai balettet, ezt az egyedülálló művészeti mozgalmat, amelyet az elmúlt negyvenhat évben fejlesztettem. ○

„Balettet vezényelni külön szakma”

Szerző: Ur Máté

A balettzene szakértőjeként ismert brit karmester, David Coleman júniusban több alkalommal vezényli *A Pygmalion-hatás* című koreográfiát a Magyar Állami Operaházban. A zeneszerzőként is aktív művésszel a darabról, az OPERA Zenekaráról és Rudolf Nurejevéről is beszélgettünk.

A kuvaiti turné *Giselle* zenekaros próbáján az Eiffel Műhelyház Fricsay stúdiójában, 2020 | Fotó: Berecz Valter

Hogyan került kapcsolatba a budapesti OPERÁ-val?

Három évvel ezelőtt a milánói Scala szervezésében készültünk egy rangos produkcióra, melyhez szükség volt egy szimfonikus zenekarra. Ideutaztam, néhány próba után pedig már indultunk is a kuvaiti turnéra. Tavaly a *Giselle*-t vezényeltem, legközelebb pedig júniusban kerül sor újabb közös projektre.

Milyen tapasztalatai voltak az együttesel?

Már az első közös munka is nagyon jó hangulatban telt, a minőség is magáért beszélt. Mióta a világ operaházai saját szimfonikus zenekart tartanak fenn, az a tapasztalatom, hogy az együttesek hangzása nagyon hasonló, mondhatnám, egysíkú, de a Magyar Állami Operaház esetében valami egészen mással találkoztam. Egy markáns, de nagyon is puha, melegséget árasztó vonóshangzással rendelkeznek, ami számomra nagyon vonzó.

Önt leginkább balettkarmesterként ismeri a világ. Lehet ilyen különbséget tenni?

Nos, az, hogy én a balettben érzem magam a legjobban, nem tudatos választás, egyszerűen így alakult. Londonban kezdtem a tanulmányaimat, majd olyan mestereim voltak, mint Herbert von Karajan, mígnem megismerkedtem a kiváló táncos-koreográfussal, Rudolf Nurejevvel, aki Párizsba hívott. Nagyon sok közös előadást hoztunk létre, aminek köszönhetően aztán a párizsi Opera állandó balettkarmestere lettem. Azt kell mondanom, hogy balettet vezényelni szinte egy külön szakma. Sokkal nagyobb figyelmet igényel, hiszen míg egy opera esetén a zenekar hallja az énekeseket, addig a táncosokat nem látja. Az egyetlen kapocs a színpadon zajló események és a zenekar között a karmester. Ahhoz, hogy minden a helyén legyen, együtt kell lélegezni a táncosokkal, ismerni kell a habitusukat. Egyrészt ezért is szoktam bemenni a táncpróbákra, hogy megfigyeljem a művészeket, másrészt pedig ezért is vezényelem fejből a darabokat, hogy az előadáson csakis rájuk és a zene folyására tudjak koncentrálni.

Említette, hogy személyesen ismerte Rudolf Nurejevét. Sokat tanult tőle?

Nagyszerű táncos volt, aki hitt a színház és a dráma erejében. Nagyon sokat tanultam tőle arról, hogy mi a művészet lényege. Még a pályám elején jártam, amikor a berlinieket kellett vezényelnem. Zavarban voltam, mert nem tudtam, hogy mit mondhatnék én nekik. Nurejev a próba közben felhívott a színpadra és azt mondta, hajoljak meg, de ne csak egyszerűen, hanem úgy, mintha a szeretteim, a számomra fontos emberek ott lennének a nézőtérén. Ő tudatosította bennem, hogy a karmester feladata ebben az esetben is a kapcsolatteremtés, csak éppen a színpad és a nézőtér között. Nagyra tartott engem és általában a karmesterket. Még csak a harmincas éveimben jártam, amikor az egyik brit csa-

torna portréfilmet akart forgatni rólam. Én tiltakoztam, hiszen úgy éreztem, nem áll még mögöttem semmi. Nurejev ebben az anyagban is elmondta, hogy az előadás minden egyes résztvevője a karmester kezébe kell, hogy tegye az életét, mert másképp nem működik.

Júniusban az ifj. Johann Strauss műveiből összeállított A Pygmalion-hatást vezényli. Mit lehet tudni erről a darabról?

Ismerem a zenét. Abban persze nem vagyok biztos, hogy minden részletet így fűztem volna fel, mindenesetre egy nagyon energikus és

○ A kuvaiti turné Giselle zenekaros próbáján az Eiffel Műhelyház Fricsay stúdiójában, 2020 | Fotó: Berecz Valter

○ A Musica e parole koncerten a Botos Veronikának írt darab bemutatóján, 2022 | Fotó: Berecz Valter

○ A hattyúk tava főpróbáján, 2023 | Fotó: Nagy Attila

változatos darab született, ami tele van váratlan ötletekkel. A próbákat még nem kezdtük el, de az előadás előtt biztosan szükségem lesz néhány hétre, hogy végül minden a helyére kerüljön.

Zeneszerzőként is aktív. Darabot írt például az OPERA brácsaművésznének, Botos Veronikának.

Van egy befejezetlen operám is, amelynek középpontjában egy popzenész és egy operadiva szerelme áll. A komponálás lendülete a covid miatt veszett el, de újra elő fogom venni a darabot. Visszatérve a brácsára, leszámítva néhány izgalmas művet, a szólórepertóárja viszonylag szűkös. Én nagyon kedvelem ezt a hangszert, szinte mindent ki lehet vele fejezni, sokkal nagyobb megbecsülést érdemelne, csakúgy, mint a bariton szerepek az operában. Mindig is nagy hatással volt rám Bach G-dúr csellósztíve, ezért ez adta a kompozícióm kiindulását, majd pedig a rezesek kaleidoszkópszerű bevonásával folytattam. Van egy angol vers, amely arról szól, hogy ha egy rózsza legszebb arcát szeretnéd látni, vedd a kezébe és morzszold szét szirmaira. Ebben a darabban valami ilyesmit szerettem volna megírni. ○

Nyitás a végtelenre

Szerző: Pallós Tamás

Sűrű lesz a világjáró Baráth Emőke nyárelője, ezúttal itthon. Májusban Mozart *Idomeneo*, *Kréta királya* című operájában formálja meg Iliát, június 3-án pedig a Mítosz & történelem évadot megkoronázó MítoszFeszt keretében *Aranykor: Mítosz* címmel ad nagyszabású koncertet.

Izgalmas fordulópont ez a művész életében, hangjéréseivel ugyanis bővül, gazdagodik a repertoárja, amelyben eddig barokk zeneszerzők legendás hősnői domináltak.

Jó adottságok, képességek, készségek birtokában, ilyen kifogástalan technikával lényegében bármit énekelhetett volna pályakezdő operaénekesként is. Miért éppen a barokkot választotta? Személyes érdeklődésből? Netán úgy érezte, hogy ez művészileg olyan hiányterület, amivel „muszáj” foglalkoznia? Nagyon kell szeretni a barokk zenét. A döntésemben annak idején ez a kötődés játszott meghatározó szerepet. Sokan énekelnek ma úgy ebből a korszakból, hogy nincs meg az a feltétlen odaadás, amit én érzek egy-egy mű, illetve e zenetörténeti periódus és stílus

iránt. Kamaszként korán, 6 óra előtt kelve hallgattam a Bartók Rádióban a *Notturót*, amiben rengeteg ilyen zene szólt. A két nagy szerelem akkoriban a barokk és az impreszionizmus volt, ez a kör szélesedett ki a tanulmányaim során. Rendszeresen jártam a Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteményébe is, ahol a kikért CD-ket fülessel hallgatva, partitúrával a kézben ismerkedtem a műfajokkal. Később adta magát a barokk, mesterkurzusokon vettem részt, versenyeket nyertem, aztán jöttek a különböző felkérések. Úgy alakult tehát, hogy az élet, a pálya efelé terelt.

Fotó: Nagy Attila

Tavaly év végén, Rómában viszont egészen más szerepkörben, egy 20. századi remekműben lépett fel. Poulenc filozofikus, spirituális operája, *A karmeliták párbeszédei* egy kirándulás, kitérő volt a barokk világából?

Egyáltalán nem. Szeretném egyre inkább tudatosítani, hogy én nem barokkénekes vagyok. Specifikusan ugyan sokat foglalkozom ezekkel a művekkel, dolgozom a régizene képviselőivel, meghívásokat kapok erre a repertoárra, de ebben az évben például sokkal több Mozartot énekelek, mint barokk zenét. Poulencet semmiképp sem éreztem kirándulásnak, abszolút otthonosan mozogtam abban a zenei közegben is. Olyan szempontból volt kihívás, hogy a Római Operaház egyike a legnagyobbaknak Európában; a zenekar is óriási, Poulenc hangszerezése sűrű, úgyhogy fel kellett nőni a feladathoz. A visszajelzésekből az derült ki, hogy sikerült. Megérett rá a hangom. Lelkileg is megérintett a darab, Emma Dante rendezése csodálatos volt. Mostanában azon dolgozom, hogy a repertoárom romantikus operákkal bővüljön.

Említette Mozartot. Itt, az Operaházban annak idején a *Figaro házasságában* debütált, a *Don Giovanni* és a Jiří Menzelle *Così fan tutte* után az *Idomeneo* Iliája lesz a negyedik Mozart-szerepe itthon...

Nem először éneklek; a 2016-os Budapesti Tavasz Fesztiválon Vashegyi György vezényletével, nemzetközi énekesgárdával, koncertszerűen adtuk elő az *Idomeneót* a Müpában. Barbarina, Zerlina, Despina egyféle szerepkör volt; hasonló típusok, nem igazán mély és komplex karakterek. Iliá viszont nagyon összetett és drámai figura. Mozart meglehetősen vastag zenekari alapot komponált hozzá. Nem könnyű és nem is könnyed szerep. Iliá egy fiatal lány, de sorsában ott rejlik a tragikum.

Barokk vonalon emlékezetes, műfajhatárokat feszegető, illetve műfajokat vegyítő előadás volt Purcell „semi-operája”, *A tündérkirálynő*, amelyet Almási-Tóth András film noir-stílusban rendezett meg. Az *Idomeneóban* most ismét együtt dolgoznak. Milyen a közös alkotói munka?

Mindkét előadás díszletét Sebastian Hannak tervezte. Ő egy önálló stílussal, jellegzetes kézjeggyel rendelkező, énekesbarát alkotó. Zeneileg ez fontos, hiszen egy minden szempontból hatékony, jó díszlet segíti a hangáramlását is. A szerkezeti elgondolás és bizonyos látványelemek érzésem szerint felidéznek majd a *Tündérkirálynő* filmes világát. A *The Fairy Queen* leginkább színészi kihívás volt számomra. Purcellnél nincs konkrét cselekmény, Almási-Tóth András irt köré egy történetet. Mindannyian élveztük a közös munkát; fantasztikus hangulatú előadás született, és e

Fotó: Nagy Attila

© A tündérrálynő, 2016 | Fotó: Nagy Attila

film noir-jelleghez remekül passzolt a csatolt jazz műfaja is. András felkészült rendező, aki nagyon türelmesen és rugalmasan dolgozik az énekesekkel. Sokat beszélgetünk az adott figuráról, és hagyja, hogy a saját ötleteinket is belevigyük, így a próbafolyamat során dolgozzuk ki a karakterünket. Az Idomeneo zenéje gyönyörű, a szerep is az, úgyhogy tényleg öröm foglalkozni vele.

Tekintettel az eddigi repertoárjára, a barokk operáknak köszönhetően igen csak elmélyült a mítoszok, hősköltemények, eposzok világában. A számtalan legendás hősnő közül van olyan, aki különösen közel került Önhöz?

Ami legtöbbször megtalált, és pályám kezdete óta folyamatosan visszatért, az Eurüdiké alakja, Monteverdi, Gluck, mostanában pedig Haydn operáján keresztül. Minden mitológiai

alak rendelkezik szimbolikával, jelképez valamit. Lehet, hogy valamiféle párhuzamot kellene találnom az életemben az ő sorsával? Úgy érzem, most már érdemes volna még jobban utánanéznem, hogy feltárhassam Eurüdiké figurájának mélyrétegeit. Kicsit már idegesített, hogy mindig ezt a karaktert kell énekelnem, aki bejön, szenved és meghal már a darab elején. Haydnnál azt éreztem, hogy nagyon jó énekelnivaló; azért is, mert nagyon nehéz, vagyis igazi kihívás. És Eurüdiké gyönyörűen hal meg nála. A sok mitológikus figura közül kifejezetten szeretem Monteverdi *Odüsszeusz hazatérésében* Minervát. Grandiózus karakter, ezáltal a számára komponált, drámaibb színekkel megtűzdelt zene is az. Lemezre vettem, koncerten énekeltem, és a jövő évben is fogom egy turné keretében.

Ritkaságok, különlegességek...?

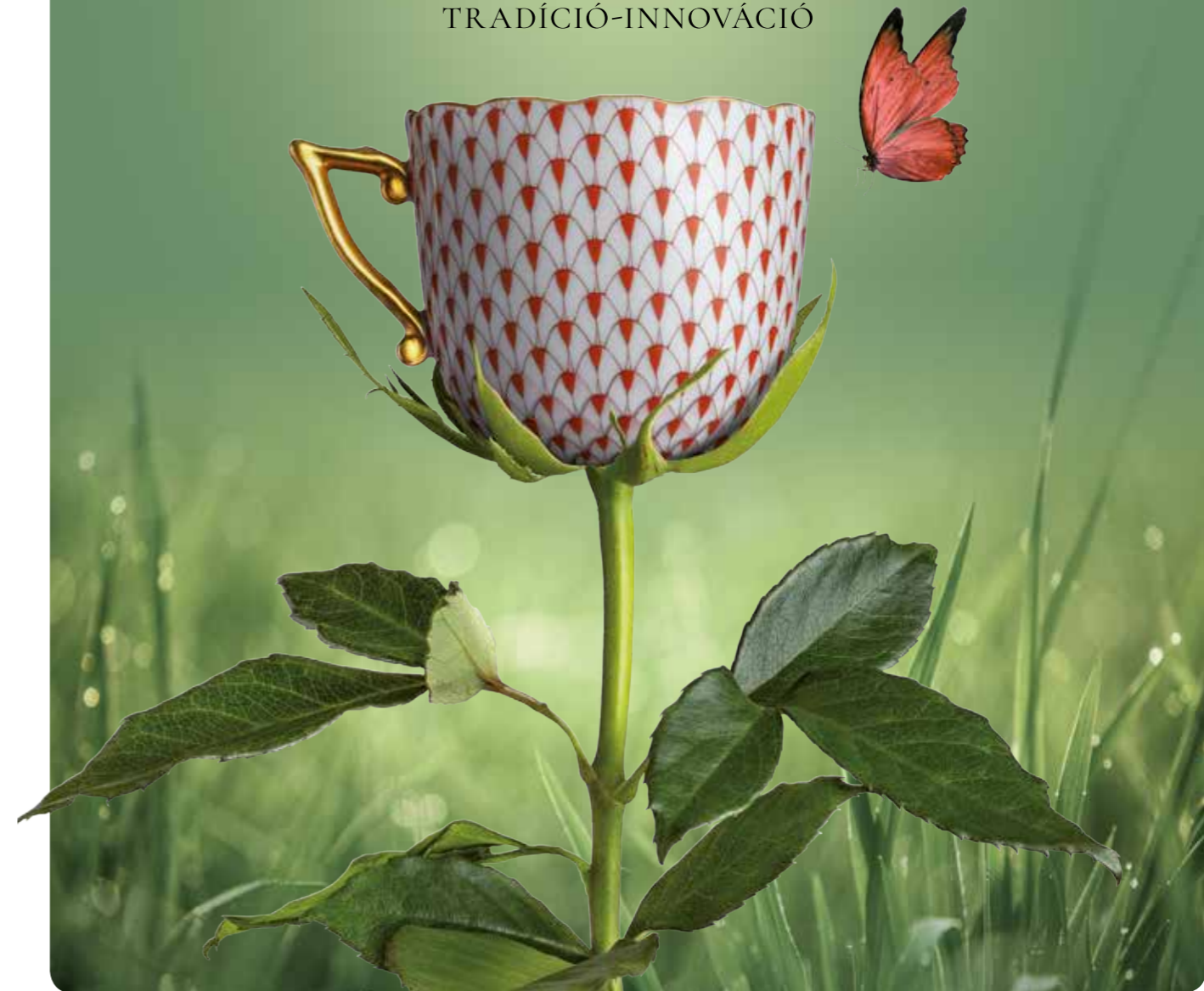
Számos Cavalli-mű, például az *Elena*, ami egy újra felfedezett opera. De ilyen volt a *L'Ipemestra* is, amelynek a Glyndebourne Fesztivál keretében tartott újkori bemutatóján énekeltem.

Poulenc kapcsán említette a repertoárnyitást. Mi most az irány?

Az *Aranykor*: Mítosz-koncerten adok ebből egy izelítőt, ugyanis a két korai Mozart-operából, *A pástorkirályból* és a *Mitridatéból* vett áriákon, Haydn *Berenice-jelenetén*, valamint Gluck *Orpheusz és Eurüdikéjének* részletén túl Rossini-áriákat is fogok énekelni. Úgy választottuk ki az esten elhangzó darabokat, hogy meg tudjam mutatni általuk a hangom jelenlegi képességeit, színeit, dimenzióit. És igen, e törekvés része Rossini, a bel canto, a romantika felé történő nyitás. Persze lassan, megfontoltan, vigyázva, és követve az intuíciót, hogy technikailag kényelmes, előadói szempontból színvonalas és hiteles legyen az, amit vállalok. Számomra a zene szent, olyan tiszta valóság, amelyet tényleg csak művészi alázattal, a tudásunk legjavával szabad és lehet művelni. Itt minden szónak, minden hangnak értelme van, amiért előadóként felelősséggel tartozom. ○

Herend

HEREND PORCELÁN
TRADÍCIÓ-INNOVÁCIÓ

Herend Viktória
H-8440 Kossuth Lajos utca 135.
Tel.: +3688 523 223

Budapest Porcelán Palota
H-1051 József nádor tér 10-11.
Tel.: +3620 241 5736

Budapest Belvedere
H-1061 Andrassy út 16.
Tel.: +361 374 0006

Budapest Hadik
H-1014 Szentháromság utca 5.
Tel.: +361 225 1051

Kitüntettek

Március idusán, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emléknapja alkalmából ismét számos állami kitüntetést és művészeti díjat adtak át, melyekből az OPERA művészei és munkatársai is *bőségesen részesültek*.

Szerző: Filip Viktória

„Minden embernek fontos, hogy a vágyait megmutassa, kivetítse a világ fölé, erre pedig a hang a legtermészetesebb, és ezáltal legalkalmasabb képesség. Egy ajtó, amelyet legbensőbb lényünkől elindulva szélesre tárhatunk” – mondta egy korábbi lapszámunkban Csiki Gábor, a Magyar Állami Operaház Énekkarának karigazgatója, aki márciusban Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült.

Az OPERA Zenekarból Kiss-Domonkos Judit csellóművész, a Magyar Állami Operaház és a Budapesti Filharmóniai Társaság volt szóló csellistájának munkáját Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat kitüntetéssel ismerték el, míg dr. Szikora János Jászai

Mari- és Nádasdy Kálmán-díjas rendezőt, érdemes művészt – akinek nevéhez olyan, markáns vizualitással bíró operarendezések fűződnek, mint *A hugenották*, *Az árnyék nélküli asszony* vagy *Az aranyműves boltja* – Magyar Érdemrend Középkeresztje polgári tagozat kitüntetését kapott.

„A balettet szeretem. Azt, amiről tudom, hogy valóban szól valamiről, közölni, mutatni kíván valamit. Hogy ez egy kedves vagy drámai történet, hogy van-e mélyebb értelme vagy tanulsága – ez már nem annyira fontos. A lényeg az, hogy a tartalma érthető és megfogalmazható legyen számomra és a néző számára is” – ezt már Kekalo Iurii magántáncos mondta, aki Pap Adrienn Harangozó Gyula-díjas táncművész mellett a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetését vehette át, csak úgy mint Szemeredy Károly operaénekes.

Folytatva a felsorolást, olyan személy következik a sorban, aki bár sosincs reflektorfényben, a színpadon lévők sem ragyoghatnak, ha ő nem hangolná össze munkájukat. Soós Emeséről, a Magyar Állami Operaház művészeti főtáncosáról van szó, aki Magyar Ezüst Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült. Ezt az elismerést vehette át Hartenstein István, a Magyar Állami Operaház és a Budapesti Filharmóniai Társaság fagott szólamvezetője, valamint Kőszegi Katalin, a Magyar Nemzeti Balettintézet balettmestere is.

○ Kekalo Iurii | Fotó: Bodor Péter

○ Szegő András, Hartenstein István, Pap Adrienn, Karczag Márton, Keszei Bori, Soós Emese, Kohári István, Gyüdi Melitta, Kőszegi Katalin | Fotó: Bodor Péter

Magyar Bronz Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Gyüdi Melitta, a Magyar Állami Operaház protokollfőnöke, műsorvezető, Karczag Márton, a Magyar Állami Operaház Emléktárának vezetője, Kohári István, a Magyar Állami Operaház balettmestere, táncári művésze és Szegő András, a Magyar Nemzeti Balett címzetes magántáncosa.

„Ilyen fantasztikus élmények érnek itt: sokan gratulálnak, elismerik a munkásságomat. Imádok itthon lenni!” – mondta korábban Székelyföld kapcsán Molnár Levente Liszt-díjas operaénekes, akinek otthonfogalma valószínűleg sokkal tágabban értendő, hiszen a magyar nemzeti kultúra, művészi alkotómunka területén végzett kiemelkedő műv-

szeti értéket teremtő munkája elismeréseként Magyarország Érdemes Művésze díjat kapott.

Liszt Ferenc-díjat kapott Keszei Bori operaénekes, és ugyancsak idén vette át az elismerést Harazdy Miklós zongorakísérő, korrepetitor, a Magyar Állami Operaház korábbi munkatársa, aki tavaly részesült a kitüntetésben.

Az elismeréseket Novák Katalin köztársasági elnök az Országházban, Csák János kultúráért és innovációért felelős miniszter, Vitályos Eszter, a Kulturális és Innovációs Minisztérium parlamenti államtitkára és Závogyán Magdolna kultúráért felelős államtitkár a Pesti Vigadóban adta át. ○

Szláv szezon szárnyain

Szerző: Oláh András

A Magyar Állami Operaház 140. évadában az itthon kevésbé ismert szláv operakultúra több gyöngyszemére is felkívánja hívni a figyelmet. Az évadtematikát ezúttal is színvonalas, **figyelemfelkeltő látványvilág** kíséri, az előadások látogatását pedig **hűségprogram** bevezetésével és számos más kedvezménnyel is igyekszik megkönnyíteni közönsége számára az OPERA.

A szláv opera- és klasszikus zenei kultúra – különösen Közép-Európa szívében – akkor is érdemes a figyelemre, ha a koronavírus-járvány miatt egy évet csúszó tematikus évad tárgyát a szomszédunkban dúló háború ne helyezte volna sajátos kontextusba. Az évad során többek közt orosz, cseh, lengyel operák mellett szlovák és horvát szerzők művei, valamint szláv kötődésű alkotók és alkotások is helyet kapnak az OPERA repertoárjában. Az évad vezérkreatívját Ókovács Szilveszter főigazgató koncepciója nyomán ebben az évben is a Mátai és Végh Kreatív Műhely készítette el. Egymásra felelő ötletekből született meg a szláv nemzetek zászlóinak színeibe öltözött

madár, amely e népek együttes szárnyalását hivatott jelképezni.

A háborúval is összefüggésben az elmúlt év gazdasági nehézségei a Magyar Állami Operaház számára szintén komoly kihívást jelentenek, amit az intézmény csak jegyárainak emelésével tud kompenzálni. Ugyanakkor az OPERA is felelősséget érez azon nézői iránt, akiknek saját anyagi lehetőségei ugyancsak nem bővíthetők, ezért a meglévők mellett számos olyan kedvezményt is bevezetett, amelyek a közönség számára megfizethetőbb formában kínálják az Operaház előadásait.

2023. május 31-ig tart az OPERA 2023/24-es bérletváltási időszaka, melynek keretében az előadások jegyeit 40 különféle bérletkonstrukcióban, 30%-os kedvezménnyel biztosítja nézői számára a dalszínház. Bérletváltás előtt azonban érdemes ingyenesen regisztrálni az OPERA által idén újdonságként meghirdetett hűségprogramra, ami pontgyűjtő akció keretében a megváltott jegyek után további engedményeket és személyre szabott akciókat kínál a nézők számára. Megújult formában tér vissza a hűségprogrammal is összevonható Hatos kártya, amely az Eiffel Műhelyházban hat teljes árú alkalom után háromszori 50%-os jegyvásárlást tesz lehetővé az Operaházban.

A 2023. május 3-mal induló jegyértékesítés során is érvényes a diákigazolvánnyal rendelkezők számára biztosított 50%-os, valamint továbbra is elérhető a családi kedvezmény, azaz két felnőtt teljes árú jegyvásárlása esetén két 18 év alatti gyermek 80%-os árengedményben részesül. Ez a felnőttelőadásokra vonatkozó kedvezmény tovább fokozható a délelőtti programokon, amikor minden esetben alacsonyabbak, a legtöbbször 50%-kal olcsóbbak a helyárak az esti előadásokhoz képest, a családi kedvezmény pedig egy-egy, egyben megvásárolható páholy esetében különösen jutányos. A diákok, pedagógusok, könyvtárosok, nyugdíjasok, nagycsaládosok és állami szervek dolgozói és közalkalmazottjai számára a pénztárakban 80-90%-os árengedménnyel válthatók jegyek az operaházi előadások nyilvános főpróbáira. Aki pedig lemarad a kedvezményes helyekről, az előadások kezdete előtt két órával még mindig válthat belépőt a III. emeleti karzat kipárnázott, támasztékos állóhelyeire, ahonnan a feketeöves opera- és balettrajongók körében tekinthetők meg az operaházi produkciók. ◦

Mik lesznek az új évad premierjei és mi várható még az OPERA következő szezonjában? Az évadbejelentő sajtótájékoztatóról készült videóból kiderül! Készítette: Opera Café

Derűvel, kitartással, előrelátóan

Szerző: Böcs Annamária

Takamori Miyuról két dolog biztosan elmondható: az egyik, hogy jókedve őszinteséggel párosul, a másik, hogy kiválóan beszél a magyar nyelvet, holott csak 2018 óta tagja a társulatnak. A tavalyi évadtól hivatalosan is grand sujet-ként táncoló művésszel – aki a 2022/2023-as szezonban *a Magyar Nemzeti Balett Kamaraművésze* cím birtokosa – a kezdetekről, a mélypontokról és a jövőbeli szerepálmokról is beszélgettünk.

Fotó: Kummer János

Párizs lángjai, 2021 | Fotó: Berecz Valter

Mi volt az első reakciód, amikor megtudtad, hogy Kamaraművész lettél?

Leírhatatlan boldogságot éreztem. Természetesen, amikor fiatal korom ellenére grand sujet-nek választottak, szintén meghatódtam. Nekem ez óriási elismerés. A grand sujet azt jelenti, hogy bár kartáncos vagyok, karakter- és főszerepet is kaphatok, azaz egyedül táncolhatok a színpadon. Kartáncosként figyelni kell, hogy egyszerre mozdulj, a sorból sem lóghatsz ki, egy nagyobb szerepnél vagy összetettebb karakternél pedig a sok próba, a hatalmas koncentráció jelenti a kihívást. Nagy álmom vált valóra azzal, hogy egy neves külföldi operaházban főszerepet táncolhatok. Mária hercegnő gyerekkori vágyam volt, de minden várakozásomat felülmúlta, hogy az

Anyegin Olgáját és a *Párizs lángjai* Jeanne-ját is megformálhattam már.

Ha visszakanyarodunk a gyermekkorodhoz, honnan ered a balett iránti szereteted, és később hogyan sodort az élet Európába?

Eredetileg műkorcsolyázó akartam lenni, de a közelünkben sajnos nem volt jégpálya, és drága is lett volna. Édesanyám azt javasolta, hogy inkább balettozzak, mert az egyszerűbb, kézenfekvőbb, és ott is táncolhatok, csak épp nem a jégen. Hét éves voltam, amikor elvittek egy táncstúdióba, de az első évben nem kedveltem a balettet, mert kitartóan korcsolyázni szerettem volna. Aztán valahogyan, szépen lassan kialakult a szenvedélyem iránta. Magyarországra úgy kerültem, hogy tizennégy éves koromban részt vettem egy balettversenyen Japánban, ahol a Magyar Táncművészeti Egyetem akkori

igazgatója vendégórát tartott nekünk. Ő volt az, aki Magyarországra invitált és felajánlott nekem egy féléves ösztöndíjat az itteni egyetemre. Japánban sajnos nem olyan támogatott a balettkultúra, mint Magyarországon, nincsen olyan jó balettkiskola, sem balettegyüttes. Ennek az az oka, hogy Japánban inkább a tradicionális, nemzeti tánc van előtérbe helyezve, a balett idegen kultúrához kötődik. Természetesen vannak, akik nagyon szeretik és megnézik, de egyértelműen más pozícióban van, mint Magyarországon. Ezért is szerettem volna külföldön kipróbálni magam.

Meglepően jól beszélsz magyarul. Ez annak is köszönhető, hogy azonnal beleszerettél az országba?

Hogy őszinte legyek, az első három hónap maga volt a katasztrófa. Alig tudtam angolul, magyarul pedig egyáltalán nem, és ez ijesztő volt. De az évfolyamtársaim nagyon kedvesek voltak, minden nap tanítottak nekem egy új szót. Fogták a japán szótárt, kikeresték az adott szó jelentését, és ezzel napról-napra, hétről hétre rengeteget segítettek, szépen lassan elsajátítottam a nyelvet. Hétfégen pedig diákjeggyel néztem meg az Operaházban a darabokat. Japánban egy kis balettkiskolába jártam, ahol évente maximum egyszer van előadás. A művészek egyetlen koreográfiát tanulnak egy évben, nincs akkora változatoság, mint itt. Magyarországon sok produkció fut, széles a repertoár és nagy az érdeklődés. A nézők lelkesednek a balett iránt, és a tetszésüket ki is fejezik, az öltözőben is sokan gratulálnak. Kis idő alatt megszerettem az országot és úgy döntöttem, hogy maradok, és itt diplomázom. Leírhatatlan érzés volt, amikor utolsó évben, a képesítővizsga után Solymosi Tamás balettigazgató úr szerződést ajánlott nekem. Azonnal igent mondtam!

A diótörő, 2022 | Fotó: Kummer János

Ha jól tudom, a diplomád megszerzését megelőzően is már azt mondták „készen vagy” a színpadra.

Tizenhét-tizennyolc éves voltam, amikor elhangzott, hogy elkezdhetem a táncos karrierem. De akkor még nagyon fiatalnak éreztem magam, és fontos volt számomra a diploma. Végig akartam csinálni az egyetememet, hogy papírt szerezzek arról, amihez értek, és ha bármi történik, esetleg lesérülnék, akkor is találjak munkát. Nem beszélve arról, hogy a táncos karrier köztudottan rövid, ezért muszáj volt abban is gondolkodnom, hogy utána milyen irányba indulnék.

A lausanne-i versenyen is részt vettél és végül a középdöntőben végeztél. Hogyan élted meg?

Sokkoló élmény volt. Magyarországon szinte mindig én voltam az első az évfolyamban. Mellbevágott, hogy a világ minden tájáról érkezett táncművészek mennyire ügyesek,

ráadásul magasabbak voltak, mint én. Díjat nem kaptam, és az utolsó körbe már nem jutottam be. Igaz, a versenyzés mellett minden nap balett- és moderntánc-tréningen vettünk részt, így tapasztalattal kétségtelenül gazdagsodtam. De elbizonytalanodtam, csalódásként éltem meg. Visszatérve Magyarországra azonban folyamatosan kaptam a jobbnál jobb szerepeket, és a régi közegben ismét rájöttem, mennyire szeretek táncolni.

A Vaganova Balettakadémiától egyéves ösztöndíjat kaptál.

Hasonló élményben volt részem. Itt is nagyon vékony, magas lányok tanultak, szigorú képzés keretein belül. Emlékszem, ebédre és vacsorára is általában lencse- vagy bableves volt egy kis salátával, kenyeret vagy rizst egyáltalán nem ehettünk, gyümölcsöt kaptunk második fogásnak. Mindenesetre magyarázatot kaptam arra, miért olyan karcsúak a növendékek. Mindezek miatt is döntöttem úgy, hogy nem szeretnék ott egy teljes évig tanulni.

Ha választanod kellene, melyik karaktert érzed magadhoz közelebb?

A *Don Quijote* Kitrijét mindenképp, mert patogós, tüzes, energikus szerep, vágyam, hogy egyszer eltáncolhassam. Nem tartom magam kifejezetten hercegnő típusú táncosnak, így *A diótörő* Mária hercegnője igazi kihívást jelentett. A játékos, fiatal lány karaktere könnyebben ment, de a kecses, elegáns hercegnő megformálása a koronával, sok fejtörést okozott. A próbán is azt jelezték vissza, hogy egy kicsit Kitrisre sikeredett... Talán a személyiségemből fakad, hogy az erőteljesebb, vadabb, sokszínűbb karaktert könnyebben magamévá tudom tenni. Az egyik nagy szerepálmom vált valóra, amikor eltáncolhattam, de mind technikai nehézségei, mind a hercegnői elegancia megformálása miatt, a mai napig az egyik legnehezebb szerepemnek tartom. ○

KEPMÁS

MAGAZIN | nőknek és férfiaknak

AZ OLVASÁS ÖNMAGUNKKAL TÖLTÖTT MINŐSÉGI IDŐ

INSPIRÁLÓ INTERJÚK ÉS TÖRTÉNETEK

HITELES ÍRÁSOK AZ ÉLETRŐL

LÉLEKTAN A HÉTKÖZNAPOKBAN

KULTURÁLIS TARTALMAK

SZAKÉRTŐI TANÁCSOK

KEPMAS.HU/ELOFIZETES

ELOFIZETES@KEPMAS.HU | +36-1 365 1414

A halhatatlanság útján táncol

Szerző: Böcs Annamária

○ A bahcsiszeráji szökőkút, 1986 | Forrás: OPERA Archivuma

Hogyan derül ki egy emberről, hogy *jó döntéseket hozott* hetven év alatt? Az egyik válasz erre biztosan az, ha hosszú évtizedek után sem múlik benne a lelkesedés valami vagy valaki iránt. Ha nincs az a fájdalom, izgalom, félelem, fáradtság, ami letéríti a pályájáról. Ha a megkezdett úton haladva lassabban öregszik. Akkor talán – bizonyos értelemben – a halhatatlanság is elérhető.

Pongor Ildikó neve egybeforrt az általa választott úttal, és olyan friss lelkesedéssel beszél a múltjáról és a jelenéről, hogy neki elhinnénk még azt is, hogy csak az út felénél tart. Nehéz belátni, de idén ünnepli 70. születésnapját, a Magyar Állami Operaház pedig balettgálaival ünnepli őt június 24-én, ezzel köszönve meg a tőle kapott sok-sok évet. Merthogy karrierútjának hossza ritkaságszámba megy, ötvenegy évesen még Sisi szerepét formálta a színpadon. Pedig – ahogyan másokat sem – őt sem kímélte az élet, de veszteségei elviselésében nagyban segítette, hogy azt csinálhatta, amit a legjobban szeretett.

Lzmos, atletikus alkata gyerekkorától saját alapanyaga volt, szobrászként tökéletesre formálta, kezdve azzal, hogy kiegyenesítette befele álló lábait. Elhivatottságát jól jelzi, hogy az Állami Balettintézet elvégzése után egyből Szentpétervárra ment, hogy Vaganova tanítványánál első kézből tanulja meg a technikát. Sokat jegyzetelt, minden tudást magába szívott és nem a honvágyra vagy a képzés

kemény szigorára koncentrált. Pedig nem lehetett könnyű, ahogyan később az sem, hogy háromgyermekes anyaként minden nap vállalta a hosszú próbák, gyakorlatok okozta fáradtságot, a külföldi turnék miatti távolságot, messzeséget. Mindezek eredményeként 2023-ban elmondhatja magáról, hogy bejárta a világot, Oroszországon kívül a Wiener Staatsoper rendszeres vendégművésze, Stockholmban vezető szólista volt, de vendégszerepelt az Amerikai Egyesült Államokban, Japánban, a Távol-Keleten, Mexikóban, Dél-Koreában, Hongkongban, Kanadában és Tajvanon.

Dolgozott a táncművészet legnagyobb alakjaival, Nurejevvel, Béjart-ral, valamennyi klasszikus és neoklasszikus balettmű szólszerepét eltáncolta. Mégis, elbeszéléseiben mindezek egy könnyed sztorinak tűnhetnek, mert Pongor Ildikó természetessége azt tükrözi vissza: ő egyszerűen csak elég jól akart forogni, magasra ugrani, pontosan érkezni. Ennek igazolásául a mai nézők is visszanézhetik azokat a fekete-fehér képeket, amiken

○ Giselle, 1984 | Forrás: OPERA Archivuma

szoborszerű, kidolgozott testével áll mozdulatlanul vagy belepillanthatnak azokba a videófelvételekbe, ahol teljes átéléssel táncol.

Jóllehet az örökös pliék, passék, fouették megállíthatatlan körforgásában élő ballerina fejében a szerepek megformálása volt életútjának célja, azonban az úton való elindulásától eltelt több mint ötven év alatt számtalan elismeréssel gazdagodott: Liszt Ferenc-díjas, Érdemes művész, Kossuth-díjas, Kiváló művész, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjének birtokosa, a Magyar Állami Operaház Mesterművésze és Örökös tagja.

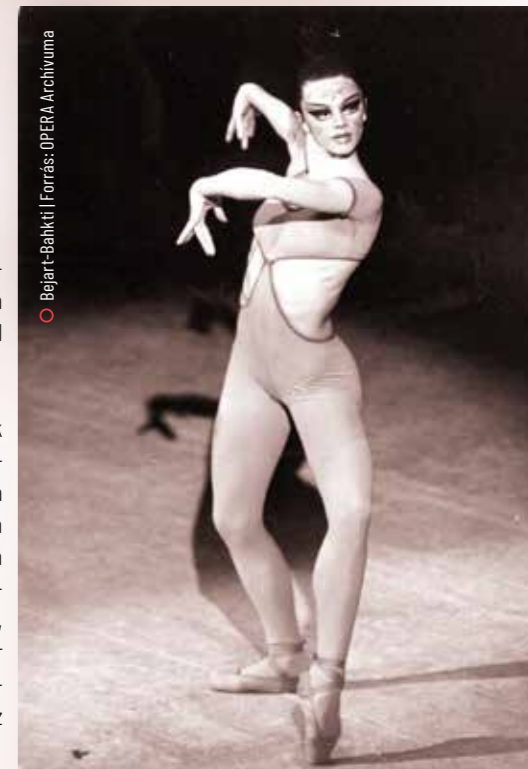

○ Fotó: Mezey Béla

○ A szentivánéji álom, 1989 - Szakály Györggyel
Forrás: OPERA Archivuma

Pongor Ildikó, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja gyakorlat- és próbavezető balettmesterként halad tovább pályáján, tudását, rendkívüli tapasztalatát közvetlenül adja át az ifjú művészeknek. Örökké ugyanazon az úton maradva személyével, lelkesedésével közvetíti azt is, hogyan hozzunk jó döntéseket. Mint mondja, a színpadon nincs más lehetőség, bele kell halni. Talán éppen ez a halhatatlanság titka? ○

○ Béjart-Bakktó | Forrás: OPERA Archivuma

Új nemzetközi balettverseny született

Szerző: Oláh András

© A Magyar Nemzeti Balettintézet, 2022 | Fotó: Nagy Attila

Hungarian Ballet Grand Prix néven Veszprémben hirdetett meg nagyszabású balettversenyt 2023. június 26. és 29. között a Magyar Nemzeti Balettintézet működését segítő Magyar Állami Operaház Balettnövendékeiért Alapítvány. Az Európa Kulturális Fővárosa program keretében megvalósuló eseményről Steiner-Isky Annamária, az alapítvány kuratóriumi elnöke mesélt.

Honnan jött az ötlet, hogy az alapítvány ilyen vállalkozásba fogjon?

Három éve munkálkodunk napi szinten a balettintézet növendékei érdekében. Mecénásaink révén támogatjuk a gyerekek fellépéseit, finanszírozási lehetőségeket nyújtottunk a produkcióik megalkotásához, a versenyeken való részvételhez, ugyanakkor szerepet tudtunk vállalni a balettmesterek felkészítő munkájának honorálásában. Tavaly az alapítvány közhasznúsági státuszt kapott, és úgy gondoltuk, ezzel eljött az idő, hogy legyen egy nagy dobásunk. A mostani verseny ötlete Solymosi Tamás balettigazgatói pályázatában 2013 óta többször szerepelt, amihez másfél évvel ezelőtt kerestünk pályázati lehetőségeket, és mondhatni „újrakoreografáltuk” ezt, így született meg a Hungarian Ballet Grand Prix koncepciója.

Az EKF-projekt hozta a helyszínt, vagy volt más megfontolás is amögött, hogy Veszprémben rendezzék meg ezt az eseményt?

Nekem két sapkám van: az egyik a diplomáciai munkám, ahol az Európai Unióval foglalkozom, a másik pedig az MNBI-alapítvány, így próbáltunk olyan uniós pályázatot írni, amiben mindkét tudásom hasznosulni tud. Nem titok az sem, hogy Ókovács Szilveszter főigazgató úr is veszprémi kötődésű, ezért is nagyon szerettünk volna Veszprémben balettet vinni. Bélafi László, az ötletgazda a Hangvilla után immáron a második kultúrkomplexumot építi itt, ez az ActiCity Tánc- és Mozgásközpont, aminek ez lesz a nyitó rendezvénye.

Milyen kategóriákat hirdettek meg és kinek a jelentkezésére számítanak?

Lesz klasszikus és modern-kortárs-neoklasszikus kategória a 7-18 évesek számára. Profi és amatőr növendékeket is várunk, és kimondott célnak tekintjük, hogy a szülők segítségével a fiúkat is megszólítsuk és jobban bevonjuk a táncművészet vérkeringésébe.

Úgy tudom, ez a zsűri összeállításánál is közrejátszott. Milyen más szempontokat vettek még figyelembe?

Azon nagy nevekre igyekeztünk koncentrálni, akik intézménytől függetlenül hozzáadtak a magyar táncművészet múltjához, jelenéhez és várhatóan jövőjéhez is. Sajnos a Magyar Táncművészeti Egyetemről Fodorné Molnár Márta rektorasszony nem tud jelen lenni a növendékek operaházi vizsgakoncertje miatt, de nagy örömünkre elfogadta a meghívást Kiss János, az MTE Alapítvány kuratóriumának elnöke. Nagyon örülünk, ha kibontakozhat egyfajta partnerség, hiszen a versenyünkön szeretettel látjuk az egyetem növendékeit is, ami jó felvezető lehet a 2023 őszén az ő szervezésükben megvalósuló Budapest Ballet Grand Prix előtt. Agnese Andersonne a Rigai Balettskola vezetője meghívására érkezik, és képviseli a mester-nő egykori alma materét. A fiúk megszólításában fontos lépésnek tartom, hogy elfogad-

A Magyar Nemzeti Balettintézet kurátorai | Fotó: Nagy Attila

ta felkérésünket Leblanc Gergely és Balácsi Gergő Ármán, a Magyar Nemzeti Balett két principálja, a sztárfaktort pedig tovább erősíti Melnyik Tatyjana részvétele a zsűri munkájában. Kiemelném még Aradi Mária, Dózsa Imre és Pongor Ildikó részvételét, akik a magyar táncművészet nagy ikonjaiként lesznek velünk, valamint Podolszkaja Viktória balettmestert, aki a veszprémi balettművészet megalapozója és fő szakmai házigazdánk. Díszvendégünk és egyben zsűritagunk lesz Kateryna Kukhar, a Kijevi Állami Balettiskola igazgatója, az Ukrán Nemzeti Opera egykori primabalerinája és világhírű balettinfluenszer, aki nagy örömmel fogadta el a meghívásunkat – nem kis mértékben azért, mert az MNBI-vel több ukrán balettnövendéket segí-

tettünk a háború kitörésekor. Köszönettel tartozunk Dmitrij Taraszovics Kirejko balettmesternek, hogy segédkezett a látogatás megszervezésében.

Milyen díjakért szállnak versenybe a balettnövendékek?

A támogatóinknak, illetve a Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa pályázatból adódó lehetőségeinknek köszönhetően széleskörű a jutalmak tárháza. A 16-18 éves korosztály junior grand prix-jét 2000 euróban határoztuk meg, míg a 12-16 éves youth kategóriánál 1000 eurót lehet hazavinni. Ezen kívül Solymosi Tamás balettigazgató felajánlása révén két balettnövendék felvételi nélkül bejuthat a Magyar Nemzeti Balettintézetbe, ha jól teljesít a versenyen.

A balettversenyeknek mindig izgalmas részét képezik a mesterkur-

zusok, ezen a téren mivel készül a Hungarian Ballet Grand Prix?

A balettben az utolsó állomás a színpad, de minden azt megelőző lépés a fejlődéshez járul hozzá. A zsűritagok személyében olyan balettmestereket hívunk meg, akik sokat hozzá tudnak tenni a magyar és a külföldi növendékek fejlődéséhez. Emellett a verseny másik fontos helyszíne Balatonalmádi, ahol az ide érkező döntősöket és kísérőiket elszállásoljuk. A Hungarian Ballet Grand Prix tulajdonképpen egy balatoni élményekbe csomagolt balettverseny, hiszen a gyerekek a workshopok és a verseny szüneteiben különféle programokon vehetnek részt, strandolhatnak, és még a vitorlázást is kipróbálhatják. ○

HUNGARIAN BALLETT GRAND PRIX

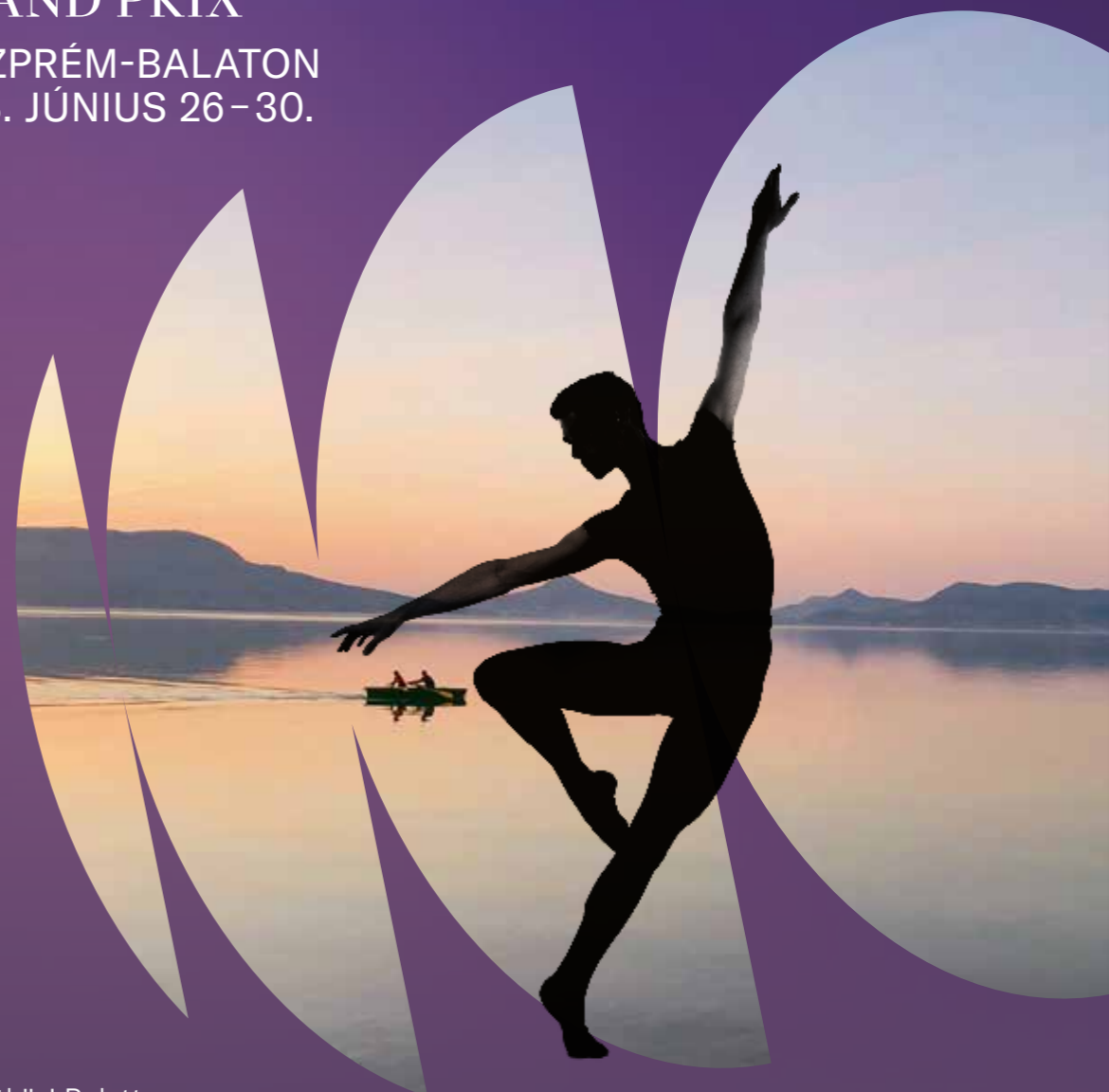
VESZPRÉM-BALATON
2023. JÚNIUS 26 – 30.

BALETTINTÉZET
MAGYAR NEMZETI BALETTINTÉZET
HUNGARIAN NATIONAL BALLETT INSTITUTE

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Nemzetközi Balettverseny
7-18 éves korosztály számára
Klasszikus balett és kortárs tánc

www.hbgpv.hu

A hang, amire vártunk

Szerző: Jászay Tamás

Egyszer volt, hol nem volt: Julija Lezsnyeva karriertörténete valóban mesébe illő. Világvégi szigeten, nem művész közegben született a 21. század elejének *meghatározó koloratűrszopránja*, aki előtt még nagyon hosszú pálya áll.

„Egy énekes hangja mindenestül autonóm: a hangnak megvan a saját ízlése és maga dönt arról, milyen irányba halad. Rendkívül izgalmas felismerni, mi áll igazán jól a hangodnak, hogy aztán menet közben fejlesztesd a vokális lehetőségeidet.” Jellemző idézet ez Julija Lezsnyevától, aki türelemmel és megfontoltan halad máris szédítő magasságokba ívelő pályáján.

Az első, amit nem lehet vele kapcsolatban említés nélkül hagyni: kikezdetlenül énekesi kvalitásai mellett egészen bizonyos, hogy napjaink egyik legrokonszenvesebb, legközvetlenebb világsztárja ő. Szerénysége a vele készült beszélgetésekben is kitapintható: „Sosem feledkezhetsz meg arról, hogy sok-sok embernek tartozol hálával – szülőknél, tanároknál, barátoknak... Ha valaki csak önmagával van elfoglalva, az olyan, mintha egy piszkos tükörbe nézne, ami nem mutatja a tükörképét.”

Julija Lezsnyeva Csehov szigetén, a távoli Szahalinon született geofizikus szülők gyer-

mekeként 1989-ben. Ötévesen már zongorázik és énekel, szülei pedig felismerik a kivételes tehetséget. A család hamarosan Nyugat felé veszi az irányt: tizenhét évesen szerez diplomát a moszkvai konzervatóriumban, egy évre rá már Juan Diego Flórez oldalán lép fel. Tanulmányait külföldön folytatja, újabb iskolákat és számos mesterkurzust elvégez, például Jelena Obrazcova vagy Thomas Quasthoff vezetésével.

Alig tizennyolc éves, amikor Marc Minkowski egy YouTube-felvételt lát tőle, majd felkéri, hogy énekeljen Bach *h-moll miséjében*. Huszonhárom évesen Lezsnyeva az első orosz énekes, akivel a Decca Records kizárólagos szerződést köt. Közben pedig bejárta és bejárja a világ nagy koncert- és operaszínpadait, fellép többek között Kiri Te Kanawa, Plácido Domingo vagy Philippe Jaroussky oldalán. Meg Dimitry Sinkovskyyal: aki közös koncert-

jüket hallotta a budapesti Zeneakadémián, élete kiemelkedő hangversenyélményei között tartja azt számon.

„A barokk zene mindig is az életem meghatározó része volt. Tizenegy éves korom óta, amikor Cecilia Bartoli *Viva Vivaldi* CD-jét először hallottam, rajongok ezért a zenéért, és mindig hű maradok hozzá. Boldoggá tesz, hogy a barokk iránti szeretetemet az éneklésen keresztül fejezhetem ki.” Mintha csak erre a hangra várt volna a világ: a kétezres évek második fele, azaz Lezsnyeva karrierjének hivatalos indulása óta hallgatóságát elbűvöli hangja hajlékonysága. Kritikusai korán kiemelték az énekhang érettségét, a tökéletes technikán és bravúros kivitelezésen túl azt, hogy Lezsnyeva lenyűgözően őszinte előadasmódja egy üres koncertpódiumon is képes valódi drámát teremteni.

Ebben bizonyára segítségére vannak élettapasztalatai is. Erről így beszél: „A sok utazás és a távollét a családotól komoly kihívás, de segít abban, hogy megéjj az életre... Igen fiatalon hirtelen több ezer kilométerre találtam magam az otthonomtól: nagyon gyorsan kellett felnőnem. De közben a gyermeki énem is megmaradt: úgy kell felnőtte válni, hogy közben nem feledkezel meg arról, honnan is jössz.”

Az operarendező, aki a Carmenen és Queenen nőtt föl

Szerző: Várhegyi András

Harangi Mária majdnem minden színpadi műfajban otthonosan mozog, rendezett már operettet, musicalt, prózai előadást, mese- és bábjátékot, sőt filmszerű online produkciót is, a legnagyobb szerelem azonban az opera, amivel az utóbbi években játékmesterként is foglalkozik az OPERÁ-ban. Arról faggattuk, hogyan tudja összeegyeztetni a családot a hivatással.

Fotó: Harangi Mária családi albuma

A képre kattintva videó nyílik, melyben a János vitézke rendezői koncepciója kapcsán a szuperhősök világáról és a kiemelkedő teljesítményekről is mesél Harangi Mária. Készítette: Opera Café

Fotó: Kummer János

Fotó: Harangi Mária családi albuma

Mediterrán tájról származol – így is szokták emlegetni Pécsét és környékét, ahol születél. Mit adott neked ez a vidék?

Különleges kapcsolat fűz Villányhoz, ugyanis apai ágon onnan származnak a felmenőim, és amikor megszülettem, három-négy napos koromban Villányra vittek haza a szüleim. A gyerekkorom Pécssett telt, ott tanultam zenét, kórusban énekeltem, és ekkor kezdtem el színházzal foglalkozni. A szüleim orvosok, édesanyám pszichiáter, rengeteg dolgot tanított nekem az iskolával párhuzamosan. Pécs egy nagyon erős bázist jelent, nyaranta sok időt töltünk ott.

Honnan ered az opera szeretete?

Eleinte nem fogott meg a műfaj, emlékszem, kiscyerekként borsódzott a hátam, amikor a szüleim feltették otthon a *Toscát* vagy a *Rigolettót*. Mindig azt mondtam, sikítózik benne a néni. Aztán nyolcéves koromban karácsonyra megkapta apukám a *Carment* Teresa Berganza és Plácido Domingo előadásában, és akkor valami olyat hallottam meg,

amit addig soha. Onnantól kezdve csak ezt hallgattam – és a Queenet.

Nem is áll olyan távol a kettő egymástól.

Így van, a Queen zenéje sok rokonságot mutat a grandiózus operai szerkesztéssel és dallamvilággal, Freddie Mercury énekmódja pedig kimondottan operainak mondható. Nem véletlen, hogy született egy közös lemeze az egyik legnagyobb operaénekesssel, Montserrat Caballéval, akihez szoros viszony fűzte.

Pécs után Budapestre kerültél. Milyen útravalót kaptál itt a mestereidtől?

Szerencsésen alakult, hogy nem egyből a Színművészetre kerültem, hanem az ELTE bölcsészkarán kezdtem el magyar-francia szakra járni. Itt találkoztam Fodor Gézával, aki operaszemináriumot tartott az egyetemen. Meghatározó találkozás volt. Később csodálatos, értő kritikát írt az első operaházi rendezésemről, *A gólyakalifáról*. Innen aztán, mondhatni, egyenes út vezetett a Színművészetre, ahol Szinetár Miklós indított zenés szakirányú rendezőosztályt. Olyan csodálatos mestere-

A Carmen-főpróbán Megyímórecz Ildikóval | Fotó: Nagy Attila

im voltak Szinetár mellett, mint Ács János, Székely Gábor, Balassa Péter, Békés András vagy Petrovics Emil, akiknek máig sokat köszönhetek. Olyan fajta szakmaiságot képviseltek, amit ma egyre inkább hiányolok a találkozásaim során.

Mit szeretsz leginkább a színházban és a rendezői hivatásban?

Szeretem a munkámmal járó változatosságot. Gyerekként mindig azt mondtam otthon, nem akarok olyan munkát, ahol nyolctól négyig az íróasztal mellett kell ülni. Azt hiszem, sikerült olyan szakmát választanom, amiben jól érzem magam. A mostani élethelyzetemben, család mellett az is sokat számít, hogy jelenleg van egy kiszámítható rendszere is az életnek az OPERÁ-ban. Játékmesterként nagyon sokat tanulok a saját szakmámról, a rendezésről, mert lehetőségem nyílik kívülről figyelni, hogyan működik egy rendező.

Említetted, hogy édesanyád sokat adott át neked a pszichiáteri szemléletéből.

Szokták mondani, hogy a jó rendező jól érti az emberek lelkét, ez pedig segítségére van a munkája során. Nálad miben mutatkozik meg ez a plusz, amit kaptál?

Gyerekkorom óta sokat hallottam a különböző pszichológiai irányzatokról, ha valamit láttam vagy olvastam, azt gyakran megbeszéltük otthon, így már egészen korán megtanultam odafigyelni a lélektani aspektusokra. A színházi munkában is megjelenik a pszichológia, és noha sosem tanultam az egyetemen, a lelkesedésemből szerzett tudásra és a sokévtapasztalatra azóta is jól tudok támaszkodni.

Egyes rendezéseid díszletét szintén rendező férjed, Romvári Gergely jegyzi. Mi jellemzi a közös munkákat, van köztetek versengés?

Jól tudunk együttműködni, szakmai rivalizálás soha nem volt köztünk. A közös munkáink

még a gyerekek érkezése előtt kezdődtek, Veszprémben rendeztem a *Három a kislány* című operettet, amihez Gergő tervezte a díszletet, majd utána egész sor produkcióban dolgoztunk együtt. Szeretem, hogy meg kell vívnom vele az elképzeléseimért, jó kritikussom, fontosak a visszajelzései.

Az eddigi pályádon végigtekintve feltűnő, hogy sokfelé rendeztél. Hogy sikerült mindezt összeegyeztetni a családdal?

Erre még leginkább a harmadik kislányom érkezése előtt volt lehetőségem, amikor a két nagyobb még pici volt, és az egész család együtt tudott utazni. Felkerekedtünk, és másfél hónapig Veszprémben, Szombathelyen vagy Miskolcon éltünk. Később felváltva tudtunk csak rendezéseket vállalni a férjemmel, most pedig maximum évi egy fér bele az életembe, mert ha ennél többet vállalnék, nem tudnék kellő figyelmet szánni a gyerekeimre, én viszont nem szeretnék lemaradni róluk mint édesanya.

Hova vonulsz vissza, ha pihenésre, feltöltődésre vágysz?

Időigényes hobbik most nem jöhetnek szóba az életemben, de amikor lehetőségem van rá, szoktam tornázni vagy elmegyek biciklizni

Budaörsön, ahol lakom, az apukámtól kapott kérekpáron. Időnként azért kipróbálok új dolgokat is, második éve sütök például kenyeret otthon, képes vagyok hajnalban felkelni, hogy reggel friss péksütemény legyen az asztalon. De ugyanilyen az autózézetés is, amibe negyvennégy évesen vágtam bele, és nagyon élvezem.

Ez kicsit úgy hangzik, mint egy bakancslista. Vannak egyéb kitűzött céljaid is magánemberként és szakmai szinten?

Nem vagyok álmodozó típus, inkább ahogy az élet hozza. Szeretnék a lányaimmal sok helyre elutazni, megmutatni nekik Franciaországot, ami francia szakosként a szívem csücske. Ami szakmailag izgalmas lenne, az a tanítás, szívesen foglalkoznék rendező szakos hallgatókkal vagy énekesekkel, esetleg gyerekekkel, mert a velük való színházi munka nagyon izgat. Ezért is vagyok nagyon hálás, hogy lehetőséget kaptam jövőre megrendezni egy karácsonyi betlehemes előadást gyerekekkel az Operaház színpadán. Már is van mit várni! ○

Rovatunkban arra kérjük interjúalanyainkat, szólítsák meg egy másik tár vagy hangfaj művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja őket, ám még sohasem volt alkalmuk feltenni. Az előző számban Balácsi Gergő Ármin balettművész az alábbi kérdést intézte Harangi Máriához: „Három gyermek édesanyjaként, a *János vitéz*ke interaktív gyermekelőadás és az *O/Encia Mona Danival* ifjúsági sorozat rendezőjeként mit tanácsol egy újdonsült szülőnek, hogyan érdemes (vagy hogyan nem érdemes) közelíteni a kicsiket az opera műfajához?” A válasz pedig így hangzik: „Ha valakinek szülőként lehetősége van a gyerekeinek testközelből megmutatni a színházat vagy a zenét, azzal nem tehet rosszat velük. Amikor a gyerekeim kicsik voltak, nagyon sok gyerek-előadást rendeztem, ők pedig gyakran végigkísérték ezeket a próbafolyamatokat, és sok előadást láttak. A János vitézke rendezésében különösen nagy élményt jelent nekik, hogy a saját korosztályukat látják a színpadon. Úgy gondolom, ha valamit szenvedélyesen szeretünk, azt a gyerekeink is észreveszik, és ha másért nem, hát azért kezdik el megismerni és megszeretni, mert féltékenyek lesznek arra a valamire.” Harangi Mária a stafétát Rajna Martin karmesternek adja tovább, az alábbi kérdéssel: „Ha utazhatnál az időben, s lenne három lehetőség, mikorra, hova utaznál vissza, kivel szeretnél találkozni és mit kérdeznél tőle?”

○ Karnevál, 1912 - Lydia Kyast, Vaclav Nizsinszki | Forrás: OPERA Emléktár

Új utak, modern törekvések

Szerző: Pónyai György

Amellett, hogy a századelőn megjelenő modern táncművészeti mozgalmak hatással voltak a budapesti dalszínház balettelére, az 1910-es években a Szergej Gyagilev vezette Orosz Balett vendégjátékai is új fejlődési irányt adtak a klasszikus stílusnak.

Még az akadémikus iskola elkötelezett híve, Nicola Guerra sem függetleníthette magát az 1900-as évek elején tapasztalható művészeti változásoktól. Klasszikus balettjeit ugyan lelkesedve fogadták, a közizlés átalakulásával azonban az Operaházban is egyre inkább elvárták tőle a modernizálást. Erre több művében kísérletet is tett, így elsőként 1906-ban a *Psyche* című „szimfonikus táncköltemény”-ben. A díszletek (pl.: *Érosz fogata* – „rózsaszínű hintalovak”), vagy a gráciák „merészen kivágott” kosztümjei ugyan még a szokott balett-stílt mutatták, a koreográfiában azonban már voltak modern elemek. Guerra a klasszikát ives, „artisztikus szabad mozdulatokkal” keverte, mely különösen a csoporttáncoknál mutatott újszerűen.

Bár korának egyik legkiválóbb klasszikus táncosaként ismerték, Guerra a budapesti OPERÁ-ban már nem lépett fel, csak balettmesterként működött. Egy alkalommal azonban kivételt tett, a *Pierrette fátyola* című „modern” némajátékban (1910) eljátszotta Arlechinót, a negatív főszereplőt. A korban témáját és megvalósítását tekintve unikális darab zenéjét Dohnányi Ernő írta, a főszerepekben operaénekesek léptek fel, az egyetlen táncos Guerra volt. A cselekmény Pierrrot és Pierrette tragikus szerelmét mondta el, olyan, balettszínpadon nagyon szokatlan elemekkel, mint féltékenység, víziók, megőrülés, öngyilkosság. Guerra alakítását minden kritika dicsérte, ami nem csoda, hiszen az itáliai iskolán nevelődve, igen szuggesztív és markáns mimikus volt.

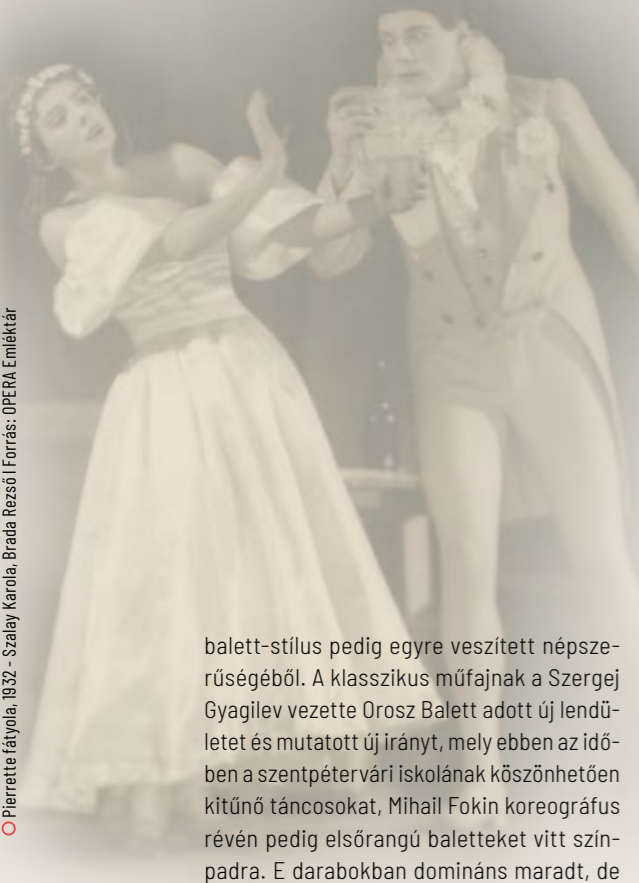
A múlt század tizes éveire a modern táncmozgalmak megerősödtek, a hagyományos

○ Nicola Guerra | Forrás: OPERA Emléktár

○ A gólyakalifa premierjén, 2005 | Fotó: Mezey Béla

balett-stílus pedig egyre veszített népszerűségéből. A klasszikus műfajnak a Szergej Gyagilev vezette Orosz Balett adott új lendületet és mutatott új irányt, mely ebben az időben a szentpétervári iskolának köszönhetően kitűnő táncosokat, Mihail Fokin koreográfus révén pedig elsőrangú baletteket vitt színpadra. E darabokban domináns maradt, de

bővült és árnyalódott az akadémikus mozgásanyag. Fontossá vált a karakter, a kéz- és arcjáték, a századvég édeskés „balett-mosolyát” arcfestés, maszkok váltották fel. Jellemző volt a muzikalitás, az átszellemült előadás-mód, de megjelent az erotika, a szexus ábrázolása is. A társulat 1912-1913 évi operai vendégszereplése során bemutatott produkciók

(*Nárcisz*, *Thamar*, *Egy faun délutánja*, *A szilfdék*, *A rózsá lelke*, *Poloveci táncok*, *Kleopátra*, *A tűzmadár* és a *Karnevál*) nagy hatást tettek a hazai balettre, megmutatva, hogy milyen lehet a klasszikus tánc „megújított” változata. A hajlékony, hosszú karú, gyönyörű technika

kájú táncosnők (Lydia Kyast, Fedorova, Piltz, Nizsinszka, Astafieva), a karakteres, remek ritmusérzékű férfitáncosok (Adolf Bolm) és a legnagyobb sztár, Vaclav Nizsinszkij hírére zsúfolásig megtelt az Operaház nézőtere. A kritikák elsősorban *A tűzmadár* kettőseit, a csoporttáncok „ördögös poliritmiáját”, kavardó, tobzódó formáit, a *Thamar* „erotikától izzó” tömegjeleneteit, a *Poloveci táncok* tomboló, szédítő dinamizmusát emelték ki. Amikor az *Egy faun délutánja* után lement a függöny, hosszabb ideig néma csend volt, és csak a harmadik emelet és néhány páholy kezdett lassan tapsolni. A párizsi bemutatóval szemben a botrány ugyan elmaradt, de a közönség úgy tűnt, valami mást várt. A profilmozgások, szögletes mozdulat-, és vonalkombinációk és az erőteljesen szexuális téma a kritikusokból azonban lelkesedést váltottak ki.

A Gyagilev Együttes vendégszereplésének hatására 1913. márciusában, Bródy Sándor szövegére, Guerra koreográfiájával került színre Beethoven *Prometheus* című balettje. A premiért az oroszok operai balettre tett hatását várva, óriási érdeklődés kísérte. A bemutatón Beregi Oszkár (a Nemzeti Színház tagja) szavalt el egy prologot a függöny előtt. Tőle jobbra-balra fehér ruhás lányok karjuk

Szergej Gyagilev

Pierrette fátyola, 1932 - Brada Rezső, Kőszegi Ferenc, Szalay Karola | Forrás: OPERA Emléktár

Pierrette fátyola, 1932 | Forrás: OPERA Emléktár

mozgatásával „modern” módon illusztrálták annak tartalmát.

A táncjáték tartalma szerint Prometheus az égből ellopott tűzzel feléleszti a természetet, Psyche pedig szeretni tanítja az embereket. Zeus lelancolja Prometheust, májából saske-selyűk lakmároznak, Psyche pedig gyászolva várja megszabadulását. A hős Herakles szereti Psychét, Pandora azonban elcsábítja őt és magával viszi mánor-palotájába. Végül Herakles visszatér Psychéhez és letöri Prometheus bilincseit. A balett végén apotheosisban ünneplik a jó, a felvilágosodás győzelmét a gonosz sötétség felett.

Guerra e darabjánál is megpróbált szakítani a balett hagyományaival. Sokszor mellőzte a spicceléseket és a súlyt a „plasztikus” mozdulatokra és a mimikára helyezte, de ahol nem tudta a szöveget és a zenét a számára szokatlan formanyelvvel összeegyeztetni, ott inkább visszatért a klasszikához. A „modern” megoldásokat a táncokba komponált profilmozgások jelentették. A jelmezek is változtak, a táncosnők lágy, leomló selyemruhákat, fátylakat viseltek a szokványos tűtü helyett. Végeredményben tehát nagycsoportos klasszikus táncszámok, és profilmozgású, mezítlábas mozdulatképek váltogatták

egymást. A szereplőgárda növelésére férfitáncosokat szerződtettek a fővárosi mulatókból és kölcsönkértek növendékeket a Színiakadémiáról. A kritikusok így a „modern” stílusának reminiscenciáit és az Orosz Balett látványos megoldásait is felfedezhették a koreográfiában.

Nem tudhatjuk, hogy Nicola Guerra meddig jutott volna még el az operaházi balett megújításában. Mint a klasszika feltétlen hívének, nyilván nem ez volt az elsődleges célja, de mutatott rá készséget. A történelmi események azonban közbeszóltak: kitért az első világháború, és Guerra, olasz állampolgár lévén, elhagyta az országot. Pedagógusként, balettmesterként kiváló volt, és az, hogy a tiszta klasszikus technikát szigorral, kemény munkával át is tudta adni a budapesti OPERA táncosainak, különlegesen fontos helyet biztosít neki a magyar balett-történetben. ○

Pierrette fátyola - Oláh Gusztáv jelmezterve, 1932
Forrás: OPERA Emléktár

„Az ajándék a figyelmességtől ajándék”

Szerző: Ménes Márta

Miért jó operajegyet venni?

Mi a megoldás, ha az illető nem tud elmenni az ajándékelőadásra? Akkor is be kell csomagolni a belépőt, ha már szép jegyokban van? Szempont-e a vásárlásnál az ülőhely árkatóriája? Ajándékozási kisokos Schiffer Miklós stíluszakértőtől.

A tárgyak helyett egyre divatosabb élményt ajánlunk. Ezért is lehet jó opera- vagy balettjegyet venni?

Tárgyi ajándékot vásárolni nem könnyű feladat, bizonyos típusú embereknek pláne nem. Szoktuk is mondani, hogy neki már megvan mindene, és egyébként se tudjuk, hogy minek örülne. A könyv egy olyan meglepetés, amit személy szerint mindig nagyra értékelek, de ennek kiválasztása sem egyszerű: egy-egy szakirányú albumot megveszünk, amikor meglátjuk, de azt, hogy milyen regényt vagy krimi szerelmet olvasni valaki, nehéz eltalálni. Ezért egy operajegy szerintem mindenképp jó aján-

dék, természetesen annak, aki kedveli a műfajt. Megint más kérdés, hogy kinek milyen az ízlése, és milyen jellegű darabokat szeret, a klasszikus vagy inkább a modern rendezéseket. Az is előfordulhat, hogy a klasszikust kedvelőt épp azzal nyitunk meg a modern felé, hogy kap egy belépőjegyet egy olyan előadásra, amelyre egyébként magától nem menne el. Mindemellent a jegyvásárlásnak is lehetnek nehézségei: ha felmegyünk a netre, egyáltalán nem biztos, hogy találunk elérhető, szabad helyet. Szerintem azért is jó ajándék egy-egy belépő, mert így sok terhet leveszünk a másik válláról. Én is szívesen veszek élményt ajándékba, legyen az egy színházjegy vagy valamilyen speciális gasztronómiai élmény, és a kettő persze össze is kombinálható. Ez régi mániám, mert szerintem remek program az opera előtt egy kellemes ebéd, vagy akár az előadás után egy könnyű vacsora elfogyasztása.

Ön milyen alkalomra ajánlódokozna operajegyet?

A mi baráti körünkben nem szokás névnapra ajándékot adni, de családon vagy a zártabb baráti körön belüli születésnapra egy üveg ital vagy egy nagy csokor virág mellé abszolút jó ötlet operajegyet adni. Persze, ha lehet, akkor jó helyre szóló belépőt vásároljunk, és olyan előadásra, ami valóban izgalmas.

Szempont az ülőhely árkatóriája?

Ez pénztárcafüggő, ugyanakkor érdemes odafigyelni, hogy olyan helyre váltsuk meg a belépőt, ahonnan élvezhető az előadás. A múltkor kaptam egy koncertre tiszteletjegyet, ami élvezhetetlen helyre szólt. Ha már megtisztelték valakit azzal, hogy ajándékjegyet adok neki, akkor nem ültetem be a hátsó-oldalsó sorba, ahonnan kényelmetlenül, oldalra fordulva láthat csak talán valamit. Szerintem az ajándék a figyelmességtől ajándék, hiszen így az ünnepelt is érzi, hogy fektettek bele energiát.

Mi a megoldás, hogyha az illető nem tud elmenni a kiszemelt előadásra? Vegyünk inkább OPERA-ajándékutalványt?

Éppen a múltkor gondolkoztam el rajta, hogy van-e még ilyen... (Van, saját szervezésű előadásokra

felhasználható utalványok 1000, 2000, 5000 és

10.000 Ft-os címletekben kaphatók az OPERA pénztáraitban és online is – a szerk.) Szerintem ez nagyon jó ötlet, mert rugalmassá teszi a dolgot. Nyilván nagyon nehéz eltalálni, hogy melyik az az este, amikor épp ráér az illető, főleg annál, aki nagyon elfoglalt, sokat dolgozik, vagy sokat utazik. Egy ilyen utalványban viszont benne van a flexibilitás, ami megint csak az udvariasság része, hiszen ha fix jegyet vásárolok, és az ajándékozott nem tud elmenni, akkor vagy odaadja valakinek, vagy kárba vész. Én az édesanyámnak szoktam továbbadni, ha nem tudok elmenni, aki kilencvenéves kora ellenére hihetetlenül aktív, és szinte minden színházi előadásra elmegy.

Akkor is be kell csomagolni a jegyet, ha már szép tokban van?

Én mindenképpen borítékba tenném pár kísérőszóval. Nem szeretem az olyan ajándékokat, amelyekhez nincsenek gondolatok fűzve. Olyat szeretek kapni, de leginkább adni, ami személyes. Mindig írok pár sort, hogy „remélem, élvezitek majd Verdi zenéjét”, vagy hogy „a sűrű hétköznapi után jól fog esni egy szép melódia a gyönyörű Operaházban”. Nem szeretem a „Boldog születésnap!”-kártyákat, mert ezek nagyon személytelenek. Ebből a szempontból klasszikus vagyok.

Tudnunk kell azonban, hogy ezek a boltok – bár az ajándéktárgyak is a kínálatuk részei – több más célt is szolgálnak.

Napjainkban egyre több a garázsvásár, az OPERA sem maradt ki ebből. Tavaly december 15-én és 16-án tartották az első garázsvásárt az Operaház díszletraktárában, ahol könyveket, CD-ket, műsorfüzeteket árultak igen jó áron. A kedvező fogadtatás miatt az intézmény további, hasonló vásárokat tervez. Mit gondol egy ilyen jellegű eseményekről?

Egy-egy ilyen megmozdulás elsősorban a gyűjtőknek, az operaházi kincsek szerelmeinek lehet érdekes. Talán a fiatal generáció kevésbé fogékony erre, de valószínűleg nem ők a fő célközönség. Édesanyámnál például rengeteg műsorfüzet van eltéve, neki ezekkel a kiadványokkal teljes az élmény. A műsorfüzet egyfajta velünk tovább élő emlék, amely az adott előadásnak az nemcsak zenei, hanem vizuális szempontból is őrzi az élményét. Szerintem ma ki vagyunk éhezve ezekre a finomabb, múltidéző tárgyra, úgyhogy biztos vagyok benne, hogy a garázsvásároknak a jövőben is nagy sikerük lesz. ○

Eszerint a papír alapú, szépen csomagolt ajándékjegyet preferálja az online változattal szemben?

Nem gondolom, hogy ajándékatadásnak minősül, ha átküldünk valamit e-mailen. Persze annak is megvan az előnye, mert akkor biztosan nem hagyjuk otthon, ki tudjuk keresni a telefonon. De ha ajándék, akkor egyértelműen ki kell nyomtatni.

A kulturális intézmények shopjaiban, így az OperaShopban is rengeteg tárgy csábit vásárlásra. Hogyan érdemes válogatni köztük?

Jó kérdés. A múzeumshopokban albumot vagy összefoglalót szoktam vásárolni, és az OPERÁ-ról is jelennek meg csodálatos könyvek, szép kiadványok, CD-k is kaphatók.

TAVASZI-NYÁRI PROGRAMOK

MÁJUS, JÚNIUS, JÚLIUS, AUGUSZTUS

OPERAHÁZ

R. Strauss: **Elektra; Az árnyék nélküli asszony; Ariadné Naxosban**

Gluck: **Íphigeneia Tauriszbán**

Szörényi-Bródy: **István, a király**

Mozart: **Idomeneo, Kréta királya; A varázsfuvola**

VII. Nagy Iván Nemzetközi Balettgála

Aranykor: Mítosz

Sztárestek zongorával: Julija Lezsnyeva

Eifman / ifj. J. Strauss: **A Pygmalion-hatás**

Pongor Ildikó 70 Balettgála

Puccini: **Pillangókisasszony**

Verdi: **Traviata; Rigoletto**

IFJÚSÁGI PROGRAMOK

Ringató, OperaOvi, O/Encia Mona Danival, Kiscsipke, Csengő-bongó délután, Festéktüszentő, Operatúra Papagenóval, Hangszervarázs, (K)Eiffel Jancsi!, Mesélő muzsika, Erre varrj gombot!

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

A mozdulatok és a lámpák személyessége

Szerző: Papp Tímea

Lázár Eszter *mozgástervező és egyedi lámpák formatervezője* vallja, hogy a sokszínű érdeklődés vagy a több művészeti ágban történő alkotómunka ugyanabból a magból táplálkozik. Ebből pedig logikusan az következne, hogy a lámpák formavilágának, színeinek, anyagának kitalálása átfordítható a koreográfia megalkotásának fázisaira.

Fotó: Dekoratio Branding & Design Studio

Művészcsaládból származol, édesanyád keramikus, édesapád festőművész. Tudatos döntés volt, hogy nem követed őket, és a táncot választod önkifejezési formaként?

Ez számomra egyáltalán nem volt szempont. Úgy nőttünk fel, hogy anyu műhelye a lakásban volt. Nagyon tisztán emlékszem arra, hogy leültem kipróbálni a lábbal hajtható korongot, az összegyúrt agyag pedig a szoba másik felében landolt. Picit félve kérdez-

A táncról milyen út vezetett a formatervezés és a térrendezés felé?

Amikor saját, mozgásos projekteket készítettem, mindig térspecifikus előadásokban gondolkodtam, és koreográfusként, mozgástervezőként is alapvetően az izgat, hogy magában a rendelkezésre álló térben hogyan működünk egyénileg, és hogyan tudunk együttműködni egymással. A személyes térből indulok ki a színpadi mozgás óráimon a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, a színpadi koreográfiáimban, a térrendezési munkáimban és a lámpatervezésben is, ezért életem különböző részei nemcsak, hogy nincsenek egymástól távol, de nagyon is összefüggenek, sőt egymásból következnek.

Tehát maga a kreációs folyamat ugyanonnan indul, függetlenül attól, hogy az egy mozdulat vagy egy lámpa?

Mivel a mozgás és a fény is a térről és benne az emberről szól, valójában az alkotási folyamatban sincs különbség. A lámpáim egyediek, személyre szabottak, a leendő tulajdonosával

tem anyutól, hogy ugye, nem baj, ha nem leszek keramikus. Ő összetette a kezét, és anynyit mondott: „Hála Istennek, de hogy baj!” Egy biztos, hogy a tér és forma iránti érdeklődést és fogékonyságot tőlük hoztam magammal.

Fotó: Lázár Noémi

Fotó: Lázár Noémi

A Farsangi lakodalom, 2022 | Fotó: Rákossy Péter

közösen alkotom meg őket. A mozdulat, gesztusrendszer is mindig az előadóból indul ki. Sosem kényszerítek, azt veszem figyelembe, mi komfortos a testnek, mi az a mozgásnyelv, amin keresztül kommunikálni tud, és ezeket alakítom úgy, hogy az az adott darabot és a rendezést szolgálja.

A Farsangi lakodalomnál mi jelentette a legnagyobb kihívást?

Ami mindig kihívás, hogy mindenki elhiggye, hogy az arányok megtalálásához és működéséhez mindenkire szükség van. Nem szeretem azt a kifejezést, hogy tömeget mozgatni, mert minden egyes szereplő fontos, nem pedig egy arctalan masszát képviselnek. Szerencsére könnyű dolgom volt a kóruossal, a szereplőkkel, rajongok a velük való munkáért. A rendezővel, Almási-Tóth Andrással régóta dolgozunk együtt. Elég egy jó hívószó, közösen fektetjük le a kereteket, és ezen belül egyéni gesztusrendszerekre építem a mozgást. Igyekszem elkerülni az illusztrációt, darabtól függetlenül az a célom, hogy a koreográfia többletjelentést hordozzon, a történet más aspektusát bontsa ki. Rengeteg izgalmas dolgot lehet közölni, üzenni a mozgással, mozdulatokkal.

Készült már olyan lámpa, amit koreográfia inspirált?

Még nem, de azon már sokat gondolkodtam, milyen díszletet lehetne készíteni a lámpákhoz használt különböző fa- vagy esztergált elemekből.

A funkcionalitás és a design között van hierarchia?

Számomra nincs, ezek egymást kiegészítő tulajdonságok. Mindig arra bátorítom a vevőimet is, hogy merjenek bátran játszani a térrel, a formákkal, a színekkel, keverjék nyugodtan a különböző minőségeket. A lényeg az arányokban rejlik.

Mi a következő munkád az OPERÁ-ban?

Viszonylag messze van még: a jövő áprilisi *Borisz Godunov*-bemutatóra kaptam felkérést. A hosszabb szünet oka az, hogy újra bővült a családom, ami jelenleg egy egészen másféle küldetés. ○

A Farsangi lakodalom premierjén, 2022 | Fotó: Rákossy Péter

A mi Marton Évánk

Szerző: Karczag Márton

Június 18-án, 80. születésnapján *különleges gálával* köszönti az OPERA Marton Évát. Ennek apropóján érdemes felidézni világhírű szopránunk és a dalszínház sok évtizedes kapcsolatát.

Az 1960-as évek végét követő évtized valószínűleg hang-, és főleg „szopránrobbanás” volt a Zeneakadémián, ahol szinte évről évre világszínvonalú tehetségek végeztek. A még főiskolás Marton Éváról egy Erkel színházi vizsgakonzert után így írt Rajk András 1967 júliusában: „Ahogy mondani szokás, »istenáldotta« tehetség – csak hogy ebben az istenen és tanárán kívül ő maga is ott van, komolyságával, a drámai vonal kitűnő megrajzolásával, énekben és magatartásban egyaránt. Rendkívüli zenedrámái talentum, öröm hallgatni.” Az Operaház – melyet két főiskolai tanár, Lukács Miklós és Mikó András vezetett – természetesen azonnal „lecsapott” az ígéretes szopránra, aki 1968-tól ösztöndíjas, 1970-től rendes tagja lett a színháznak.

Marton Éva prózai szerepben, Szokolay Sándor *Hamletjének* Színészkirálynéjaként debütált az OPERÁ-ban, de csakhamar megtalálták a nagy feladatok. Budapesti éve alatt – 1972-ben Christoph von Dohnányi hívására a frankfurti operához szerződik – elénekelt többek között a *Figaro házassága* Grófnéját, a *Simon Boccanegra* Ameliáját, az *Anyegin* Tatjánáját, valamint a *Rodelinda*, a *Manon Lescaut* és a *Tosca* címszerepét.

Szülővárosába 1977-ben, a világkarrier küszöbén tér először vissza két előadás és egy koncert kedvéért. A hazai sajtó ekkor alig vesz tudomást a jelenlétéről. A pesti közönségnek közel egy évtizedet kell várnia, hogy újra

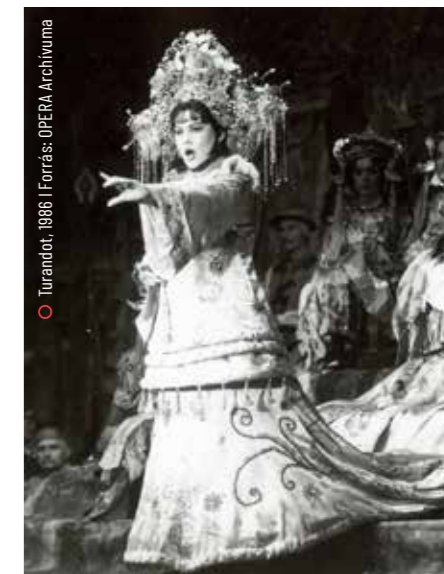
hallhassa az időközben nemzetközi sztárrá nőtt Marton Évát, aki 1986 tavaszán parádés Turandotjával hagyta ismét a névjegyet az Erkel Színházban. A szoprán látogatásai ezután besűrűsödnek: a *Tosca*, a *Tannhäuser* Erzsébetje, a *Végzet hatalma* Leonórája után 1993-ban, operaházi bemutatkozásának 25. jubileumán új szerepben, a *Bánk bán* Gertrud királynéjaként debütál az Andrassy úton. Marton Éva neve ezután a *Parasztbecsület*, a *walkür* és a *Gioconda* plakátjain bukkan fel.

○ Simon Boccanegra, 1971 - Radnay Györgyvel | Forrás: OPERA Archivuma

○ A cigánybáró, 1970 | Forrás: OPERA Archivuma

○ Turandot, 1986 | Forrás: OPERA Archivuma

○ Tosca, 1989 - Fotó: Mezey Béla | Forrás: OPERA Archivuma

2004 tavaszán ismét fontos mérföldkő a művésznő és a színház kapcsolatában. Ekkor ugyanis nem „csak” egy vendégfellépésre érkezik haza a szoprán, hanem két új produkció többhetes próbafolyamatában is részt vesz, példát mutatva az egész társulatnak nemzetközi profizmusából, szereptudásából és értelmezéséből. A *Jenůfa* Sekrestyésnéjeként Vidnyánszky Attila, a *Lohengrin* Ortrudjaként Katharina Wagner rendezésében mutatkozik be – elsősorban sikerrel. Janáček remekművét 2006-ig tizennégy estén szólaltatja meg az Operaházban, ahová 2011-ben ismét Gertrud királynéként tér vissza. Kerek tíz esztendeje nagyszabású születésnapi koncerttel kö-

szöntötte a színház a 70 éves világhírű művészt. Az ünnepen Grace Bumbry és Jonas Kaufmann után Marton Éva – meglepetésként – elénekelt Tosca imáját. Színpadi búcsú is lehetett volna ez az alkalom, a budapesti közönség mégsem ekkor hallhatta utoljára: Marton Éva a 130 éves dalszínházat a Bánk bánnal üdvözölte 2014. szeptember 27-én.

Idén ismét az intézményen van a sor, hogy gálával tisztelegjen e különleges tehetség előtt, és bár a műsort még homály fedi, annyi bizonyos, hogy ekkor lát majd napvilágot az OPERA gondozásában dr. Marton Zoltán *A császárné szolgálatában* című könyve, mely talán segít megfejteni a „Marton-titkot”. ○

○ Bánk bán, 2011 | Fotó: Juhász Attila

Prokofjevi ékkő

„Budapest a személyes történetem része” – vallotta a világhírű, katalán rendező. „Gyönyörű a Ház, az énekesek és a zenekar is *fantasztikus*, igen magas színvonalat képviselnek” – állította a karmester.

„Ez az első szerepem az Operaház színpadán, nagyon hálás vagyok érte. Natasa mintha mindig is várt volna rám” – mondta a fiatal szoprán. Calixto Bieitót, Alan Buribayevet és Brassói-Jőrös Andreát idéztük Prokofjev *Háború & béke* című operája kapcsán, de lássuk, hogyan vélekedtek az OPERA és a Genfi Nagyszínház koprodukciójában létrejött előadásról a hazai és külföldi kritikusok.

„Szerintem minden ízében gyönyörű előadás, mélyen elgondolkodtató. A főliákat is érteni vélem, a pizzásdobozokat is, és a többi finom jelzést, utalást is. A művészek teljesítményéről csak szuperlatívuszokban tudnék mesélni. Köszönöm, OPERA!” (Lovas Erika)

„Egy ilyen problematikus dramaturgiával rendelkező opera színré állítása alaposan feladja a leckét a rendezőknek, ezért külön öröm, hogy egy, a nemzetközi színházi életben jegyzett alkotó nyúlt hozzá. (...) Bieito jelen volt a próbafolyamat egy részében, tehát a létrejött előadás mégsem tekinthető a korábbiak egyfajta automatikus másolatának, hanem azt az alkotó saját szellemi termékének ismerte el.” (Kondor Kata, *Fidelio*)

„[A közönség] meglehetősen hosszan, bravó kiáltások kíséretében, csaknem rockkoncerteken szokásos tombolással ünnepli a szereplőket, akik erre igencsak rászorgálnak. Kiteszik a lelküket a színpadra. (...) Komolytett az Operaháztól, hogy ilyen színvonalon mutatta be Prokofjev grandiózus, letaglózóan is felemelő, lenyűgöző operáját.” (Bóta Gábor, *Pepita Magazin*)

„Ügyes megoldás az átmenetet szemléltető eszköz, a nejlon is, ami a nyitójelenettől egészen a legvégsőkig újabb és újabb funkciót kap a színpadon. Különböző szituációkban éppen ezért értelmezhető a nejlon akár magzatburokként, fojtogató térként, de játékként is. Érdemes még megjegyezni, hogy az orosz-ukrán háborúra direkt nem reflektál a rendező. Az előadás koncepciója és dramaturgiája ugyanis jóval a konfliktus kitörése előtt készült el.” (Lengyel Emese, *Magyar Nemzet*)

„Mind a színészi, mind a hangji teljesítmények, egészen a legkisebb szólista szerepekig elragadóak, főleg a saját társulatából kiállítva. A korona a Natasát alakító Brassói-Jőrös Andreát illeti.” (Wolfgang Sandner, *Frankfurter Allgemeine Zeitung, Németország*)

Fotó: Berecz Valter

○ Biri Gergely, Bartos Barna, Sahakyan Lusine, Fülep Máté, Cser Krisztián, Heiter Melinda, Nyári Zoltán, Szántó Andrea, Kiss András, Dobák Attila, Ujvári Gergely, Süle Dalma
Fotó: Berecz Valter

Marja Dmitrijevna Ahroszimovát és Mavra Kuzjminicsnát, tele sokrétűséggel és élettel. Haja Zsolt dermesztően magabiztos Napóleon volt. A második felvonásban Fried Péter telt, zengő basszusa mélységet és ravaszságot kölcsönzött Kutuzov marsallnak. (...) Ám ez végső soron Natasa története, legalábbis Prokofjev értelmezésében – olyan szép, ugrásokkal teli sorokat írt neki! –, Brassói-Jőrös Andrea pedig abszolút ragyogott, hangja egyszerre tiszta és telt, kellemes folyékony vibratóval a magas hangokon és igazi erővel az alsó regisztereiben. Öröm volt hallgatni, az elejétől a végéig.” (Elodie Olson-Coons, *Bachtrack, Egyesült Királyság*)

„Az opera szürreális műfaj (ki énekelne folyton beszéd helyett...), jól passzol az absztrakt színházhoz, és ez itt nagyon ügyesen valósul meg.” (Gajdos Dávid, *Bohemia Wien, Ausztria*)

(Gajdos Dávid, *Bohemia Wien, Ausztria*)

„Menni vagy nem menni? Elmentem Budapestre, mert a vágy, hogy megismerjek egy olyan történelmi jelentőségű művet, amit Szlovákiában még soha nem játszottak, és ami se nem gyakori, se nem ritka (ebben az évadban például a müncheni Staatsoper is játssza például, Barcelonával együttműködésben), erősebb volt.” (Pavel Unger, *Opera Slovakia*)

(Pavel Unger, *Opera Slovakia*)

„Csak remélhetjük, hogy ezt a fontos Prokofjev-művet egyszer Bécsben is bemutatják.” (Harald Lacina, *Der neue Merker / Online Merker / Der Opernfreund, Ausztria / Németország*)

(Harald Lacina, *Der neue Merker / Online Merker / Der Opernfreund, Ausztria / Németország*)

„A rendezés kiváló, a bemutató – bár évekkal ezelőtt dönthettek róla – igencsak időszerű.” (Domokos Lajos)

○ Brickner Szabolcs, Haja Zsolt | Fotó: Berecz Valter

„Alan Buribayev karmester és Csiki Gábor dicséretet érdemelnek a kiváló vezényletért és karvezetésért.” (Alexandra Ivanoff, *Papagena*)

(Alexandra Ivanoff, *Papagena*)

„Nyári Zoltán erőteljes, hangilag biztos és kellően utálatos Anatole, Brickner Szabolcs pedig kiváló Pierre Bezuhov volt tiszta, erőteljes hanggal és meggyőzően rokonszenves karakterábrázolással. (...) Az olyan kisebb szerepekben, mint Dolohov és Jacquot, a fiatal bariton Cser Krisztián ígéretes hangbéli és kiváló színészi képességeket mutatott.” (Jonathan Sutherland, *Slipped Disc, Egyesült Királyság*)

(Jonathan Sutherland, *Slipped Disc, Egyesült Királyság*)

„A Magyar Állami Operaház neoreneszánsz pompája tökéletes színteret biztosít az orosz dekadencia eme víziójához. (...) Szántó Andrea kifejező hanggal alakította

Egy bábu élete

Carulla Leon Jessica és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Nagy Attila

Ha a koreográfus tudja, mit szeretne látni, felkészült, precíz, és a közös munkában a táncosok is aktívan részt vesznek, akár *egy délután alatt elkészülhet egy duett*, és rövid idő alatt egy teljes koreográfia. Ez történt Bartók első táncjátékával, *A fából faragott királyfi*val, amelyet a Seregi-díjas Velekei László gondolt újra. A mű a februári bemutató-széria után a jövő évadban is műsorra kerül, mégpedig a *Bartók TáncTriptichon* keretében.

„Velekei értelmezésében a tündérboszorkány (Carulla Leon Jessica) cselszövő, nagyhatalmú nő, aki szigorúan megköveteli, hogy mások engedelmessé vágyainak. Kívánságai mindenek felett valók, beteljesítésük eszközei a természet erői (amelyeket egy tizenkét fős, egyszerű, fehér-szürke, Rományi Nóra által tervezett ruhákat viselő tánckar testesít meg). A királyfi (az ideálisan megválasztott, magas Balácsi Gergő Ármin) hátán suhan be, teste úgy simul hozzá, mint egy kismacska. Lábai a mellkasa köré kapaszkodnak, miközben karjai átölelik (vagy majdnem megfojtják) a nyakát. A természet erői engedelmesen a

földhöz szegeznek a herceget, majd a levegőbe lökik. Úgy hőmpölyögnek, mint az áradó víz, hullámanak, mint a fágák a szélben, összeállnak, és parancsra támadnak. (...) A leginkább szívet melegítő figura a fából faragott királyfi (Rónai András) – szeme elragadtatással telik meg, amikor meglátja a hercegnőt, és igyekszik lenyűgözni, mint egy tollászodó madár. Robotszerű rángatózásai

Lee Yourim, Guerra Yago | Fotó: Berecz Valter

A FÁBÓL FARAGOTT KIRÁLYFI

Carulla Leon Jessica, Balácsi Gergő Ármin és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Nagy Attila

a meséhez passzoló fényekkel (világítástervező: Pillinger Tamás). (...) A táncosok szuggesztív előadást mutattak be Velekei László a történethez jól illeszkedő koreográfiájában. Mozdulataik összhangban voltak a zenekarral.”

(Márián Sekerák, Opera Journal, Csehország)

Guerra Yago, Yakovleva Maria | Fotó: Berecz Valter

mókás folyékonyággá olvadnak; öröm táplálja minden mozdulatát. Nem tudtam nem együttérezni vele, amikor elvesztette mozgékonyágát, és úgy csoszogott le a színpadról, mint egy mozgásában korlátozott öregember.”

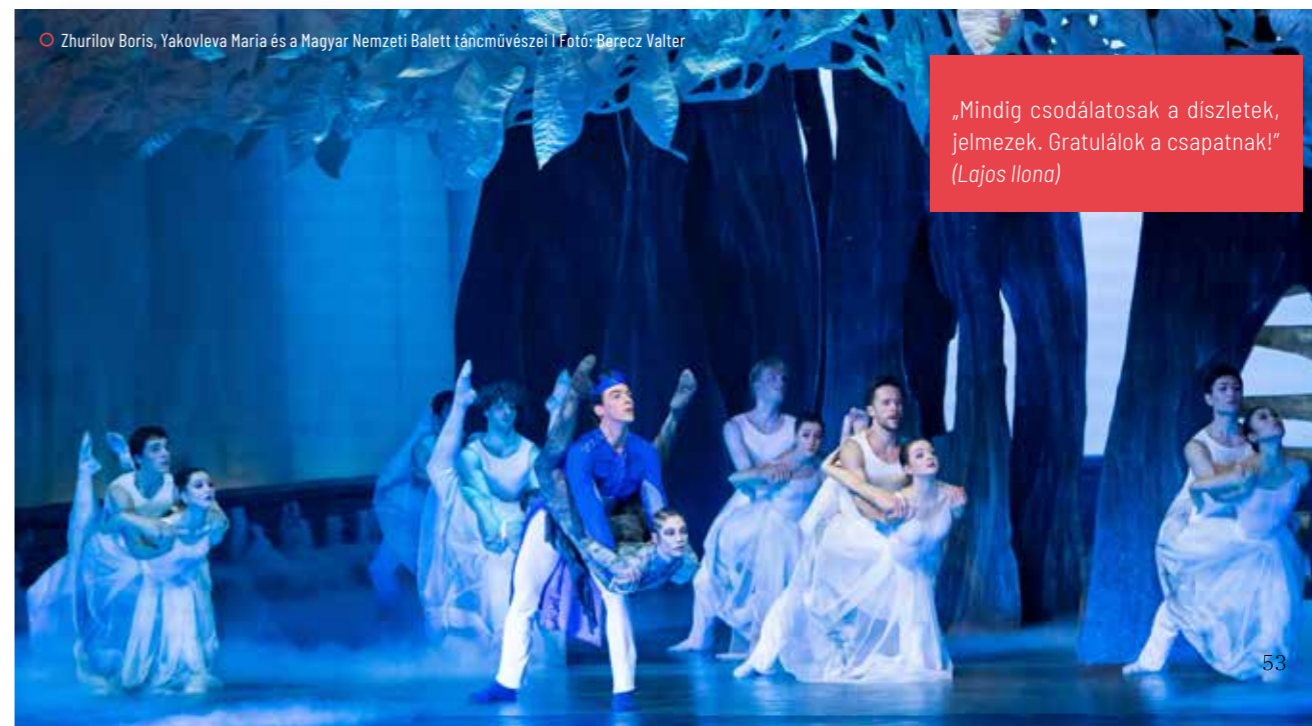
(Ilona Landgraf, Landgraf on Dance, Németország)

„A baletet egy klasszikusnak nevezhető produkcióban mutatták be Budapesten, amihez a háttérrel egy stilizált, laminált erdő szolgáltatta (díszlettervező: Rózsa István) mutatós,

Falméry Lili | Fotó: Nagy Attila

„Mindig csodálatosak a díszletek, jelmezek. Gratulálok a csapatnak!”
(Lajos Ilona)

Zhurilov Boris, Yakovleva Maria és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei | Fotó: Berecz Valter

Tündérországbán járva

Ősváltozatban mutatta be

Kacsóh Pongrác *János vitéz* című daljátékát a Magyar Állami Operaház. A Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából készült produkciót, Szabó Máté új rendezését, amely egyszerre szól az otthonkeresésről és az elveszett szerelem megtalálásáról, a márciusi előbemutatók után ősszel újra láthatják az érdeklődők, gyerekek és felnőttek egyaránt.

○ Bretz Gábor, Boncsér Gergely | Fotó: Berecz Valter

„A bemutató külön érdekessége, hogy Rác Márton karmester immár több éves kutatási projektjének köszönhetően – amely a magyar operettirodalom eredeti zenei anyagainak felkutatását célozza – az Operaházban először szólal meg a Kacsóh Pongrác komponálta ősváltozat, amit nagy valószínűséggel a közönség is először hallhat ebben a formájában, hiszen a 2003-ban Palcsó Sándor által

rendezett előadás is a többször átdolgozott, Kenessey Jenő által hangszerelt közismert változatot használta.

De míg a zenében fontos ez az autentikusság, mely egy puritánabb hangzással várja az olysmire vájtfülű közönséget, addig a librettó bizony modernizáláson esett át. Az eredeti szövegek könyvet Heltai Jenő és Bakonyi Károly, a Bob herceg szerzőpárosa jegyzi, ennek a prózai részeit Perczel Énikó dramaturg és Szabó Máté rendező hangolták maira. Ami azért bizonyul hasznosnak, mert a poének és a szöveg is közelebb került a közönség mindennapi szóhasználatához, ezzel segítve a befogadást. (...)

A Kesselyák Gergely által vezényelt zenekar remekül szerepelt. Az ősváltozat zenéjét kellemes lendülettel, a rendezéshez hasonlóan minden pátosztól mentesen szólaltatták meg. (...) Boncsér Gergely biztos rutinnal alakítja a címszerepet. A szerelmes bojtárlegényt és a daliás huszárt hasonló magabiztossággal jeleníti meg. Iluska szerepében Kálnay Zsófiát halljuk, és bánkódhatunk, hogy csak néhány

○ Fülel Máté és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

„Boncsér Gergely és Bretz Gábor nagyon jó formában, remekül énekeltek.”
(Fülöp Károly)

○ Szemere Zita, Boncsér Gergely és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

JÁNOS VITÉZ

jelenet erejéig hallhatjuk. A karakter ártatlanságát még tündérrálynőként is sikerül megőriznie. A Francia királykisasszonyt alakító Szemere Zita pont ellentétes karaktert formál meg, egyben komikai vénáját is sikerül megmutatnia. A második felvonás egyértelműen az övé. (...) Végül ki kell emelni Bretz Gábert, amiért Bagót, a reménytelen szerelmezt már-már főszereplői rangba emeli.”

(Jenei Péter, Pótszékfoglaló)

„Szabó Máté az első felvonásban még megtartja a darab eredeti korát és környezetét, bár a Kukorica Jancsi által őrzött birkanyáj papírlapokon való egyenkénti ábrázolása révén azért a csipetnyi maiságot mindig igénylő gyermekközönség felé is kikacsint. Hasonlóan hat erre a korosztályra a jól animált vetített háttér. (...) A második felvonásban (...) a francia király udvarát mutatva már egy teljesen más korszakot, egy eltérő érárt vetít a nézők elé a színpadkép. Az itt használt jelmezek egyenesen az ötvenes évek hangulatát idézik, az eddigiekhez képest jóval nagyobb hangsúlyt kap a színek kavalkádja, továbbá a meseszűrűség. (...) Az előadásba a rendező részéről a szimbólumok használatának szándéka is megérkezik, hogy aztán a harmadik felvonás azokban igencsak bővelkedjen.”

(Ráth Orsolya, Deszkavizió)

„A harmadik felvonás amolyan igazi, szép gondolat, Tündérországbán János vitéz és Iluska a saját történetét nézi a helyi (vagyis a pesti) Operaházban, így maradnak halhatatlanok, így élnek a végtelenségig abban a világban, ahol nyoma sincs a telnék. Aztán mégsem kell nekik, megszólal a tilinkó, János hazavágyik, Iluska meg vele megy, jobb igazán élni, mint örökké.”

(Fáy Miklós, Élet és Irodalom)

○ Kiss Péter és az OPERA Énekkara | Fotó: Berecz Valter

○ Kálnay Zsófia, Boncsér Gergely | Fotó: Berecz Valter

„Csodásan dallamos daljáték.”
(Kuki Éva)

Aki szíven viseli az opera ügyét

Szerző: Filip Viktória

Dr. Feith Zoltán sikeres üzletember, akinek munkáját díjak, innovatív fejlesztések, folyamatosan bővülő ügyfélkör és elégedett partnerek fémjelzik. *Az ő finanszírozásával jöhetett létre az OPERA és a műfaj iránt érdeklődők igényeire szabott új, a tájékozódást, a jegyvásárlást, az intézmény produkciói és szolgáltatásai közötti eligazodást segítő telefonos alkalmazás, az OperApp.*

Nemcsak számos művészt, de társulatokat, rendezvényeket és kulturális intézményeket is segít. Milyen szempontok szerint választja ki a pártfogottak körét?

Teljesen szubjektív módon: az izlésemet követem. Mivel nem céggént, hanem magánszemélyként támogatom a kultúrát, nincsenek szponzorációs vagy egyéb elvárásaim. Nagy öröm számomra, amikor hozzájárulhatok valamely remek produkcióhoz, segíthetek egy-egy kivételes művészt vagy fontos intézményt.

Hogyan került a látóterébe a Magyar Állami Operaház ebből a szempontból?

Régi szerelem... Talán két évtizeddel ezelőtt ismerkedtem meg Komor Ágnessel, aki akkortájt, már ötven éve volt tagja a Magyar Állami Operaháznak. Ágnes mesélt az Ifjú Operabarátok Köréről, amely célkitűzésének tekintette, hogy megszerettesse az operát a gyerekekkel. Remek programokat találtak ki, mint például a „Házhoz visszük az Operát”, amivel olyan vidéki iskolákba is elmentek, ahonnan nem volt lehetősége a gyerekeknek eljutni az Operaházba vagy az Erkel Színházba. A remek kezdeményezés és Ágnes kivételes személyisége hamar meggyőzött arról, hogy ezt az ügyet érdemes támogatni. Egy időben a fő támogatója voltam az Ifjú Operabarátok Körének.

Az OPERA a tavasztól elérhető OperAppot köszönheti önnek, amely az új Hűségprogramhoz kapcsolódik. A támogatás célját, felhasználását általában ön határozza meg, vagy közösen egyeztetnek róla, esetleg rábízta a döntést az adott művészre, intézményre?

Szeretem, ha mindenki azt csinálja, amihez ért. A saját vállalatom filozófiája, egyben személyes vezetői hitvallásom is ez: engedni, hogy a **Fizetési Pont** minden munkavállalója megmutathassa tehetségét és gondolatait egy nagyobb ügy és az eredmények érdekében. A legjobb, ha a támogatott szabadon dönthet a támogatás adott pillanatban legnagyobb értékét létrehozó felhasználásáról. A művészek vagy épp az adott intézmény menedzserei tudják a legjobban, hogy mire van szükségük.

Nemrég lépett be az OPERA támogatóinak körébe, az OperaKlubba. Tapasztalatai szerint milyen előnyökkel jár vagy járhat egy ilyen tagság?

Régóta tagja vagyok a Budapesti Operabarátok Egyesületének, és logikus lépés volt az OperaKlubba is belépni. Talán a legfontosabb előny az a jó érzés, hogy az ember önzetlenül segítheti az operát – ezt a magyar kultúrában is kiemelten fontos hagyományt. Emellett a klubtagság megkönnyíti az operába járást. Szinte bármelyik előadásra segítenek jegyhez jutni, és jellemzően a legjobb helyekre. Ráadásul a klubtagok számára izgalmas, időnként exkluzív programok érhetőek el. Az OperaKlub működtetői, Gyüdi Melitta protokollfőnök vezetésével remek munkát végeznek, ezért mindenkinek ajánlom, hogy ismerkedjen meg ezzel a lehetőséggel, és erejéhez mérten vállaljon részt az OPERA támogatásának nemes ügyében.

A kultúra és a zene iránti szeretete honnan ered?

A gyerekkoromból. Nagyon sokat köszönhetek a szüleimnek, akik megmutatták, hogy egy izgalmas, értékekkel teli és felfedezhető világban élünk. Miközben a természetes gyermeki kíváncsiságot ösztönözték és fejlesztették, egyúttal megtanítottak az újra és újra megtörténő felfedezés örömeire. Ez a felfedező szellem vezetett el kisiskolásként a kultúra világába, és azóta sem szűnő lelkesedéssel találok rá újabb és újabb kulturális gyöngyszemekre. Szerencsések vagyunk, hogy a kora 21. században élhetünk, és az előttünk élt géniuszok munkájának eredményei, legyen az zene, filozófia, szépirodalom mind elérhetőek számunkra. Az OPERA szeretetét az édesanyámnak köszönhetem, aki a mai napig lelkes és értő operarajongó.

Mely operákat, baletteket kedveli a legjobban? Milyen gyakran látogat el az intézmény előadásaira?

Mostanában sokat hallgatom Baráth Emőke zseniális előadásában Vivaldi *Il Giustino*-jából a *Quell' amoroso ardor*-t, talán ez most a legnagyobb kedvencem. Tavaly többször megnéztem Philip Glasstól az *Akhmatent*. A Metropolitan-féle előadás varázslatos, Anthony Roth Costanzo pedig a *Naphimnuszban* felejthetetlen. Az operát, mint műfajt szeretem: a barokk operától a repetitív minimalizmusig. Ez a szezon különösen sűrű számomra, körülbelül húsz előadást néztem, nézek meg.

„Érzéseink, tudásunk, képességeink és szándékaink jelentősége csak tetteink által mutatkozhat meg” – írja honlapján. Miért érzi fontosnak, hogy épp a művészek (és a tudomány képviselőinek) munkáját segítse?

Segíteni ott érdemes, ahol szükség van rá. Szívügyem a kultúra, és azt hiszem, erre nem lehet elég pénzt elkölteni. A tágabb értelemben vett műveltség tesz bennünket emberré, az értékeink a kultúra, a vallás és a tudomány világában születnek. Jó érzés értékteremtésre adni.

A jelenlegi, nehéz gazdasági helyzet a mecénásokat is érinti. Miért érdemes mégis, a körülmények ellenére is a kultúrába fektetni?

Miért érdemes levegőt venni? Miért érdemes szeretni? Van, amit nem mérlegelünk abból a szempontból, hogy „megéri” vagy sem. A kultúra is ilyen. Része az életünknek – akkor is, ha épp nehezebb idők járnak. Már Cicero is megállapította: Honos alit artes (Az elismerés táplálja a művészetet). Nos, a kultúra anyagi támogatása is táplálja a művészeteket, és ezzel mindannyiunk közös világa válik jobbá. ○

JÁTÉK

Folytatódik az Opera Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2023. június 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolóik között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2022/23-as évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámunkban olvashatják.

1. Szerepálma mely oldalának elsajátításához volt több munkára szüksége Beck Mariának, a Magyar Nemzeti Baletthez közelmúltban csatlakozott principálnak?
2. Melyik mitológiai alakot formálta meg pályáján legtöbbször Baráth Emőke operaénekes, a MitoszFeszt egyik sztárja?
3. Miért nevezhetjük az idén 80. születésnapját ünneplő Marton Éva operaházi bemutatkozását különlegesnek?
4. Melyik tudomány hatásait fedezhetjük fel Harangi Mária, az OPERA játékmesterének rendezői munkáiban?
5. Ki volt az a nagyhatású nemzetközi balettművész, akivel David Coleman karmester és az idén 70. születésnapját ünneplő Pongor Ildikó balettművész-balettmester is együtt dolgozhatott?

Előző számunk megfejtései: 1. Kundry; 2. felnőtté válás, beavatási szertartás; 3. opera seria és francia opera; 4. Palestrina, gregorián dalok; 5. Az Operaház pince-labirintusában bujkáltak és éltek kollégáink Budapest ostroma alatt.

A téli lapszám nyertesei: Bóka Kristóf, Csomor Piroska, Kovács Judit Dominika, Lovas Erika, Szabados Tamás
A részletes Játékszabályzat a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon olvasható.

OPERA KLUB

TÁMOGASSA AZ OPERÁT,
CSATLAKOZZON AZ OPERA KLUBHOZ
ÉS RÉSZESÜLJÖN A TAGSÁGGAL
JÁRÓ ELŐNYÖKBEN!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

MITOSZ FESZT

FESTIVAL
OF MYTHS

RICHARD STRAUSS **ELEKTRA**

2023. ÁPRILIS 29., MÁJUS 7., 14., 20., OPERAHÁZ

CHRISTOPH WILLIBALD GLUCK **ÍPHIGENEIA TAURISZBAN**

2023. MÁJUS 6., 12., 14., OPERAHÁZ

WOLFGANG AMADEUS MOZART **IDOMENEO, KRÉTA KIRÁLYA** (bemutató)

2023. MÁJUS 13., 16., 18., 21., 25., 28., JÚNIUS 1., OPERAHÁZ

RICHARD STRAUSS **ARIADNÉ NAXOSZBAN**

2023. JÚNIUS 17., 23., 25., 30., OPERAHÁZ

ARANYKOR: MÍTOSZ – AZ OPERA ZENEKAR HANGVERSENYE

HAYDN, MOZART, GLUCK, ROSSINI

közreműködik **Baráth Emőke** vezényel **Kocsár Balázs**

2023. JÚNIUS 3., OPERAHÁZ

JULIJA LEZSNYEVA DAL- ÉS ÁRIAESTJE

HÄNDEL, VIVALDI, COUPERIN, SCHUBERT, ROSSINI

közreműködik **Pavel Nersessian** (zongora)

2023. JÚNIUS 4., OPERAHÁZ

2023. ÁPRILIS 29. – JÚNIUS 30.